

SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN
JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 1 * 2005
HELMIKUU

SUVANNON SEUTU nro 1/05:

* Turkkisen turinat. s. 4	* Ikonimaalarien näyttely Repinin museoon, s. 17
* Tiilitehdas jäi Sakkolaan, s.5	* Apiloat nii tuoksuut ko koton olles..., s. 18
* Kun Matti riu'ulta tipahti..., s.6-7	* Matkalle Metsäpirttiin s.19
* Talvisodan jaloista evakkojunalla kohti tuntematonta, s. 8-9	* Esa Hyytiä väitteli tekniikan tohtoriksi, s. 20
* Vullit, vanha suku Karjalasta, s.10-11	* Tulivatko Hatakat Metsäpirttiin Stolbovan rauhan jälkeen, s. 22-24
* Settäin Eemel, s.12	* Sorkkarokkaa ja pullamaitoa, s. 24
* Vuokselaan hiihtokilpailut, s. 11	* Sakkolaissäveliä Huittisissa, s. 25
* Arepyhänviettoa vuokselaisten keskuudessa, s. 14	* Vuosia täyttäneitä, s. 26-27
* Virkin virkkeet, s. 15	* Poisnukkuneita, s. 28-30
* Vuoksela-Seuran kotiseutumatka s. 16	* Yhteystietoja, s.32
* Kohti kevättä - ja Karjalaa, s. 17	

**SAKKOLAN
KIRKONKYLÄN
NUORISOSEURA RY:N**

vuosikokous pidetään
su 6.3.2005 klo 13.
Antti Hynnällä, Ollilantie
11, 37500 Lempäälä.
Johtokunta kokoontuu
klo 12.
Esillä sääntöjen
määräämät asiat.

Johtokunta

Putkiliike
P. Nuora Ky
37560 KULJU
Puh. 367 6100

KANSIKUVA:

Vuokselaan Kristillisen yhdistyksen hiihtokilpailun suksijoita vuodelta 1933.

**SEURAAVA SUVANNON SEUTU
ILMESTYY MAALISKUUSSA**

Aineistot toimitukseen perjantaihin 4.3. mennessä.

**KOTISEUTUMATKAT
PETÄJÄRVELLE JA HOVINKYLÄÄN
järjestetään 3. - 6.6.2005.**

Majoitus Hovinkylässä RPK-lomakeskuksessa.
Matka tehdään Markku Nuoran kahdella bussilla.

Matkan hinta ei ole vielä tiedossa.
Majoitusjärjestelyiden vuoksi pyydetään
ilmoittautumiset kuluun helmikuun aikana!

Ilmoittautumiset ja tiedustelut:

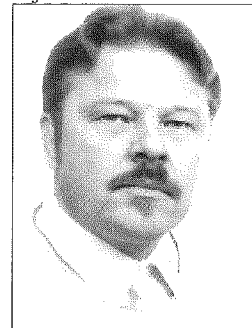
Teuvo Kuparinen 09-801 5617
Soini Hartikainen 03-675 148

PAUKUN PALSTA

Stipendimatka Sakkolaan

Sakkola-Säätiö järjesti vuoden 2001 kesällä opiskelijoille tarkoitetun stipendiraaston varoin sponsoroidun opintomatkan Sakkolaan ja Karjalan kannaksen sodanaikaisille taistelupaikoille. Matka onnistui silloin erinomaisesti, kun mukana oli useita sotaveteraaneja ja Sakkolassa syntyneitä. Nuoret ja vähän vanhemmat viihtyivät hyvin toistensa seurassa. Tieto siirtyi vaivattomasti sukupolvelta toiselle.

Ainoa varjopuoli opintomatassa oli mielestäni se, että aikaa oli liian vähän. Kolmipäiväisen matkan aikana piti kiirettä, että ehdimme käydä jokaisen

matkalaisen kotikylässä ja suvun entisillä asuinpaikoilla.

Ensi kesänä Sakkola säätiö järjestää jälleen stipendiraaston varoin tuetun, tällä kerralla nelipäiväisen, opintomatkan Sakkolaan ja muille Kannaksen historiallisille paikoille. Matkan alustava ajankohta on Sakkolan pitäjäjuhlilla seuraavalla viikolla 4. - 7.8.2005.

Matkalle otetaan mukaan sakkolalaisjuurisia opiskelijoita, joiden tulee olla vähintään 18 vuotta täyttäneitä. Jokaisen matkalle aikovan pitää selvittää, mitä kautta hänen juurensa ovat Sakkolassa, mistä kylästä hänen esivanhempansa ovat kotoisin ja minkä nimisiä he ovat.

Nuorten lisäksi toivotaan matkalle lähteviksi isoäitejä ja isoisiä sekä muita sellaisia, jotka vielä jotain muistavat siitä oikeasta Sakkolasta.

Matkan hinta tulee olemaan opiskelijoiden osalta 100 euroa. Muut matkalle lähtevät maksavat koko hinnan, joka ei vielä ole aivan tarkkaan tiedossa. Majoituspaikka pyritään hankkimaan keskeiseltä paikalta Sakkolan alueelta. Matkalle voidaan ottaa korkeintaan 45 osallistujaa. Matkalle otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä, joten kannattaa pitää kiirettä. Matkasta olen saanut jo useita kyselyjä.

Matkaohjelma muotoutuu osallistujien toivomusten mukaisesti. Joka

tapauksessa käymme Suvantojärven kummallakin puolella ja tutustumme ainakin talvi- ja jatkosodan merkittäviin taistelupaikkoihin Taipaleenjoella ja Kiviniemessä. Matkalaiset saavat tietoa myös Sakkolan historiasta sekä maantieteellisistä tapahtumista, jotka liittyvät Vuoksen vesistön muutoksiin ja Taipaleenjoen syntyyn. Tavoitteena on myös tutustua Sakkolassa nykyään eläviin ihmisiin ja heidän kulttuuriinsa.

Ilmoitelkaa te vanhemmat, jotka luette Suvannon Seutua, sukunne nuorille opiskelijoille opintomatkan mahdollisuudesta. Toimin matkan johtajana ja otan vastaan ilmoittautumisia alla oleviin osoitteisiin.

Hyvää talven jatkoa kaikille!

Hannu J. Pauku

Sakkola-Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5., 32210 Loimaa kk
p. 02-7628152, GSM 0500-741296
hannu.pauku@punkalaidun.fi

KESÄN MATKOISTA:

Järjestän kesällä 16.-19.6.2005
Kurikan sukuun kuuluvien matkan
Metsäpirtin Korpikylään.
Matkalle mahtuu muutama mukaan,
mutta Kurikkojen ehdoilla.

Lempäälän Karjalaisten tarinaillat jatkuvat

Lempäälän Karjalaiset ry jatkaa kerran kuukaudessa pidettäviä tarinaillat. Rupattelun ja yhdessäolon lisäksi illoilla on eri teemoja ja keskustelunviritäjiä.

Kevätkauden aiheita ovat mm. Karjalan kesämatkat, kyläkirjat ja siirtolaisten näkyminen Lempäälän kunnallispolitiikassa.

Kokouksista ja tapahtumista ilmoitetaan Karjala-lehdessä ja paikallislehti Lempäälän-Vesilahden Sanomissa.

Yhdistyksen puheenjohtaja, sakkolaisjuurinen Eero Pilviniemi muistuttaa, että yhdistys on tarkoitettu kaikille Karjalasta, karjalaisuudesta ja karjalaisesta kulttuurista kiinnostuneille – ei pelkästään karjalaisille.

– Yhdistys haluaa toimia aktiivisesti eri karjalaisten säätiöiden, pitäjaseurojen, sukuseurojen ja erilaisten karjalaisuutta vaalivien harrasteseurojen kanssa. Tärkeänä pidetään perimätiedon keräämistä ja tallentamista tuleville sukupolville.

Yhdistys on perustettu tammikuussa 1941. Vuoden 2005 hallitukseen kuuluvat puheenjohtaja Eero Pilviniemi lisäksi varapuheenjohtaja Anja Kauppinen, sihteeri Elsa Mäkelä, rahastonhoitaja Elsi Jaatinen sekä Harri Anttonen, Markku Jousranta, Esko Kallonen, Irma Nuora, Terttu Nurmesniemi, Martta Pajari ja Arvi Ruottunen.

Lisätietoa yhdistyksestä antaa puheenjohtaja Eero Pilviniemi p. 040 708 9213, kpilvi@koti.soon.fi.

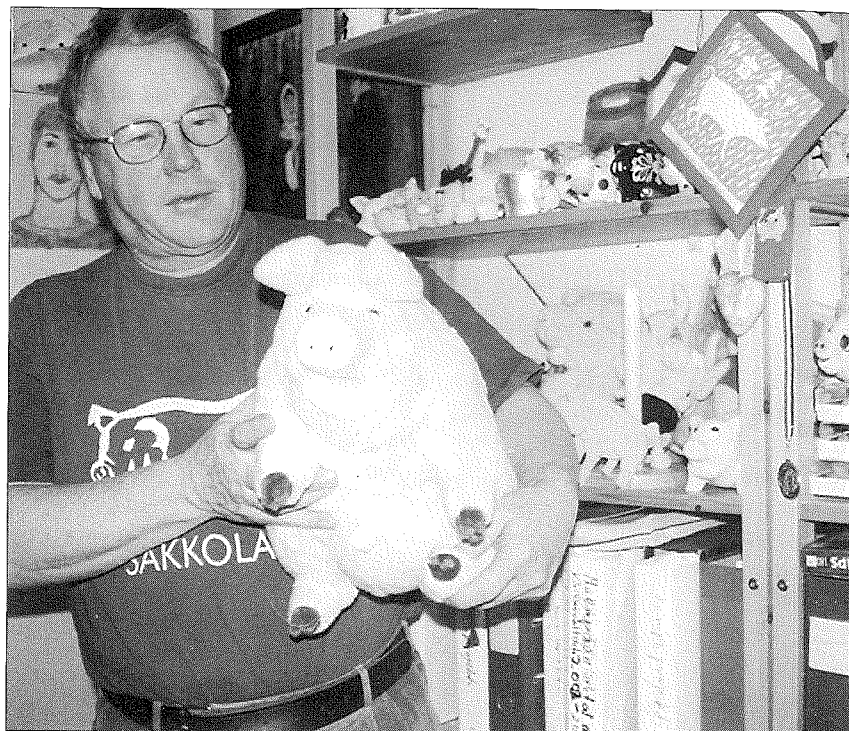
TURKKISEN TURINAT

Kuusikymmentä vuotta

Tässäpä istuskelen aamutuimiin tietokoneen ääressä palstaani rustailemassa. Parin päivän päästä täyttyy mittariin kuusikymmentä ajastaikaa. Väkeäkin on tulossa sitä juhlistamaan niin kotikulmilla kuin kauempaakin. On mukava haastaa sukulaisten, aikaisempien asuinseutujen onittelijoiden kuin tämän hetkisten naapureiden ja läheisten kanssa. Iltapuhteella paikkoja laitellessa ihastelin Karjalan tytön, puolisoni Soili Orvokin kuultokudosta. Hän on syksyn mittaan kangaspuissaan luonut upean kuultokudossarjan tähänastisesta elämäntaipaleestani.

Ensimmäiset kuvat vievät ajatukset lapsuuteen, osin kokemaani, osin kuulemaani. Talvi- ja jatkosodan pyörteissä syntyivät tuon kudoksen perusvärit ja aiheet. Siellä kaukana Karjalassa Suvannon rannoilla ja Suomenlahden poukamissa ovat kudoksen alkujuuret. Edesmenneet vanhempamme kokivat veden voiman ja vallan läheisesti ja myönteisenä. Isä-Viljohan Haparaisten kennäillä Kajavaaaren katveessa lapsena uiskenteli ja onki, saattoipa isompana kalastella Laatokan rantamilla, kun Taipaleenjokivarteen niityille heinään vaelteli. Samaisen virran, Vuoksen varrella Jääskessä appeni Eugen vietti lapsuutensa ja ylävirran suunnasta löysi puolisonsa Raunin Imatrankosken kuuhujen pauhinaa kuuntelemasta.

Meidän viisilapsisen Ellan ja Viljon perheen alkujuuret löytyvät Suomenlahden Haapasaaresta, aikanaan Suomen pienin kunta, nyt Kotkan kaupunginosa etäällä merellä. Nuori vänrikki poikkosi taloon haapiota lainaamaan ja samalla tutustui ja ihastui saarelaisneitoon. Sota ja sattuma vaiko johdatus, mene ja tiedä, mutta siinä tämän turinoitsijan alkujuuret. Sittenmin

Sakkola-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Hannu Turkkinen täytti tammi-kuun lopussa 60 vuotta. Hannun porsaskokoelma lisääntyi juhlahumussa 64 kappaleella - pitäen sisällään myös ihaelävän porsaan.

evakkotaival jatkui tänne Lempäälään Lopen kartanon maille niin kuin monen muunkin Haparaisten kylän asukkaan.

Isän ja äidinkin evakkotaipaleesta ja elämästä ennen sotia, sota-aikana ja sijoittumisesta uuteen kotiseutuun toki tiedän paljon, mutta paljon on aukkojakin. Nyt eläkevuosien alkaessa olisi mukava saada lisävalaistusta heidän vaiheisiinsa vielä elossa olevilta mukanamatkaajilta.

Tarvetta Haparaisten ja Keljan sekä Purpuan väestä ja elämästä on erityisesti Haparaisten kyläkirjahankkeen toteuttamiseen, mutta sukukronikkaankin olisi kiva saada muidenkin muisteloja ja tietoja, kuvia. Tosijuttuja ja tarinoita, kaikki käy, sillä niistähän syntyy elämän kuultokudoksen kirjo."

Lisäväriä ja kokemuksia syntyy myös matkoista isän ja äidin kotiseuduille. Lapsuuteni kesiä sain viettää äidin kotisaareissa. Ne paikat ja hetket muistan hyvin. Isän kotikylä ja -pitäjä, Sakkola kyllineen on tullut vuosikymmenen saatossa melko tutuksi, mutta sen rappio nykyasukkaiden jäljiltä surettua. Onneksi on paljon entistäkin säilynyt, mutta enenevällä vauhdilla Pietarin

lähialueena Sakkolan seutu muuttuu venäläisten datsapitäjäksi.

Tänä kesänäkin on matkoja Sakkolaan, Kannakselle, lukuisia. Niistä on tarkempia tietoja seuraavissa Suvannon Seuduissa. Yhden retken, matkan läpi Vienan Karjalan Murmanskiin asti ja sieltä pois Kirkkoniemien ja Rovaniemen kautta toteutamme, Nuoran Markku ja Turkkisen Hannu, heinäkuussa viikon matkana. Lähtöpäivä on 12.7. aamusella. Lisätietoja saa meiltä kummaltakin.

Reissuilla ja Sakkola-juhlissa heinäkuun lopulla tapaillaan ja turistaan.

Kunnon talvea ja kesäretkiä odotellen toivottelen mukavia lukuhetkiä kaikille lehtemme lukijoille.

Hannu Viljonpoika Turkkinen

PS. Uudet yhteystietoni ovat
E-mail:
hannu.turkkinen@kotiportti.fi
puhelin 040-5814398
tai 03-3752525

Tiilitehdas jäi Sakkolaan vieraalle isännälle

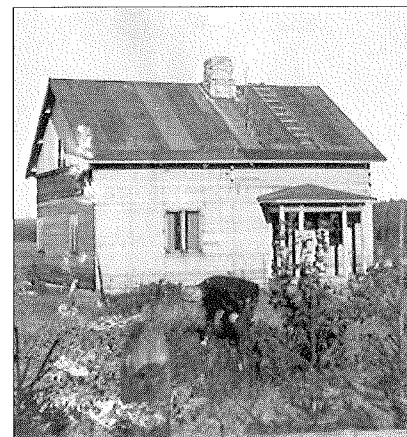
Maila Haajanen kirjoitti joululehdessä muistojaan otsikolla "Viimeinen lähtö kotoa hevostarheilla". Hän kertoi asumisesta turvekattoisessa kellarissa vuosina 1941-44.

– Vanhempani asuivat kellarissa vain kesällä 1941. Vuoden lopulla valmistui pieni mökki pesutiloineen, tarkentaa Maila Haajanen.

Kuvassa kyseinen vuonna 1941 valmistunut mökki, jonka edustalla ovat isä Matti Ahonen, äiti Ida Ahonen, Maila-tytär sekä Ilmi Sipiläinen, nykyimeltään Levänen.

Toinen kuva on uudesta kodista, joka valmistui 1943.

– Sen piti olla lopullinen koti Sakkolan Kiviniemessä. Lähtö evakkoon tuli uudelleen 9.6.1944, josta kertomukseni oli joululehdessä.

Tiilitehdas valmiiksi ennen viimeistä evakkomatkaa

P.J. Valkeapään omistama tiilitehdas Sakkolan Kiviniemessä valmistui Matti Ahosen omistamalle maalle vuonna 1944. Ahonen oli tiilitehtaan vastaava hoitaja. Pellosta sai paljon savea.

– Sodan jälkeen vieraan valtion omistukseen jäi tehdas ja valmiita tiiliä. Nykyisin tämän paikan pellot on rakennettu täyteen taloja – yli 50 erimallista rakennusta on siellä, toteaa Maila Haajanen.

Kun Matti riu'ulta tipahti...

Tässä joitain muistoja asemasodan ajalta 60 vuotta sitten. Niin sanottua asemasotaahan kesti noin kolme vuotta, jona aikana asemat pysyivät lähes samana. Ammuttiin puolin ja

toisin, joskus aika kiivaastikin.

Useimmiten oli niin, että kun meidän tykit ampui kaksi sarjaa, niin sieltä tuli takaisin kaksikymmentä. Minä olin saanut viestimiehen koulutuksen

tykistössä. Olin sodan aikana osaksi tulipatterissa ja osaksi tulenjohtueessa Syvärillä.

Asemasota-aika oli miehille henkisesti raskasta aikaa. Kun oli vähän toimintaa, niin miehille keksittiin jotain toimintaa ajankuluksi. Johan Rokka protestoi, että mie en "kele" suin polkujeis vartee kiviä laittele. Me kerättiin nauvoja ja rotanhäntiä. En muista enää, että mistä määristä sai aina yhden lomapäivän. Nauloista ja rotanhännistä käytiin sitten kauppa rahalla ja tupakalla. Kai se oli venäläisten puolellakin, että yritettiin pitää mielialaa yllä. Meistä jonkin matkaa Laatokalle päin oli korkea harju suomalaisten ja venäläisten välillä. Sitä paikkaa kutsuttiin iloiseksi kulmaksi. Suomalaiset kyllä tiesivät, että venäläiset tekivät siellä jotakin myyräntyötä.

Oli kuitenkin yllätys, kun kesäkuun alkupäivinä 1944 aamusella kello 7 humautti. He räjäyttivät kaivamansa tunnelin lopun. Ukkoja oli tullut tunnelin täydeltä. Tämä "rajakahakka" oli sitten selvitetty puoleen päivään mennessä. Sitten oli tyrkällä pyssyjä ja vaikka mitä. Minullakin oli sieltä saatu nakaani (nakaikka) mukana peräänntymisajan.

Yksi ajanvietteistä oli kirppujen hyppypilailut. Muistan, että sellainen kirppu, jolla oli ruskea viiru selässä, oli hyvä hyppäämään. Niin ihminen tulee lapselliseksi tekemisen puutteessa...

Meidän korsi oli vain puoliksi maan alla, koska maasto oli suoperäistä. Korsussa oli paljon kirppuja ja luteita. Me laitettiin makuulaverin jalat vedellä täytettyihin purkkeihin, etteivät luteet päässeet nousemaan. Sekään ei auttanut, vaan luteet kiipesivät seinää pitkin kattoon ja sieltä pudottautuivat makuulaverille. Viisaita ovat.

Peseytyminen oli aina mahdollista päivittäin, mutta puhtaus ei kuitenkaan ollut sitä, mitä normaalielämässä. Näin syöpäläiset pääsivät lisääntymään. Käymälänä meillä oli riuku, alle 100 metrin, jolla istuttiin. Alla oli kaivettu monttu ja toinen riuku oli ylempänä,

Taas oli vihollinen ampunut johdot poikki. Viljo Pitkänen seisomassa, juuri naula- ja rotanhäntälomalta palanneensa.

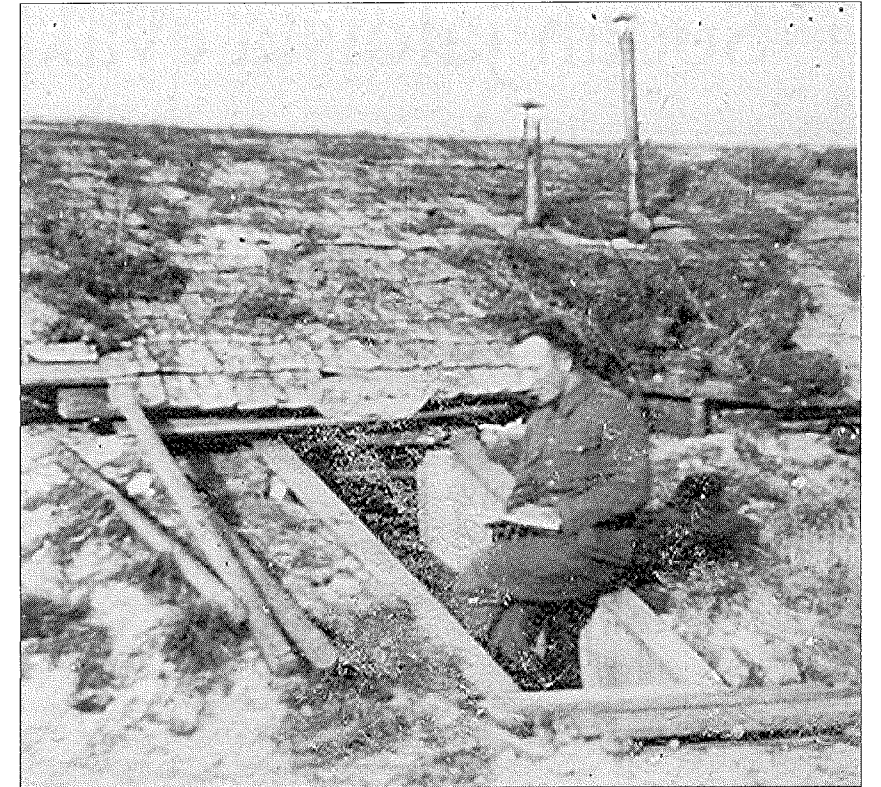
josta sai tuen selälle.

Usein iltaisin venäläiset rupesivat ampumaan kranaatteja tavallista enemmän meitä kohti. Usein tuli riu'ultakin kiire lähtö, etenkin jos vihollinen ampui haarukoimalla. Niin ne ampuivat eräänäkin iltana jälleen.

Porukassamme oli Matti, en muista enää sukunimeään. Ei tiennyt Matti seuraavana aamuna mennessään istumaan riu'ulle, että vaara vaanii sielläkin, joskin toisessa muodossa. Kranaatin sirpale oli vahingoittanut riukua, niin ettei se kestänytään Mattin painoa. Näin Matti löysi itsensä tuota pikaa sieltä montusta. Ei ollut miehellä silloin enää huumoria, vaikka tavallisesti aina oli. Meitä sekä nauratti että säählitti Matti-parka. Nauramaan kyllä piti mennä nurkan taakse, sillä ei ollut naurulle sijaa, sen todisti Mattin käytös.

Niinhän se oli, kuten Laitilan Mauno sanoi kranaatista: Jos se menöö muualle, niin se viheltää, mutta jos tulee lähelle, niin se vaan henkäsöö.

Viljo Pitkänen

Kevätaurinko lämmittää korsiun menoaukolla.

Pommituspäivän ikävät muistot

Kirkaana ja aurinkoisena valkeni kesäkuun 9. päivä vuonna 1944 kotona Sakkolan Savimäellä – ilman aavistuksia, mitä kaikkea päivä voisi tuoda tullessaan.

Heräsimme itse kukin siinä neljän ajoissa kauheaan tykkien jyskeeseen, jota kesti taukoamatta 5-6 tuntia. Jokainen tajusi, että tämä ei ole enää mitään leikkimistä, vaan kylmä sodan todellisuus. Sitä tunnetta ei osaa tähän paperille kuvailla, mitä jokaisen mieliala ja kasvot todistivat.

Ulkosalla katselimme taivaalle, eikö lentokoneita ole saapuvilla. Kauhuksemme saimme huomata yhdeksän lentokonetta päämme päällä. Siinä kello 15 paikkeilla alkoi kimeä pommitus kasarmialueella, josta tuhoutui esikuntarakennus kokonaan. Kulmasta tuhoutui Ala-Vuoksen liikerakennus kokonaan ja pääportille saakka kaikki rakennukset vaurioituivat pahasti.

Ala-Vuoksen tavaravaraston takana männikössä sattui olemaan kaksi vanhaa poikaa – lienevätkö olleet jotain haaveilemassa tai menneitä armaita päiviä muistelemassa. Kranaatin sirpaleet olivat armotta saavuttaneet nämä miehet, jotka seuraavana päivänä löydettiin toisten kylmenneiden joukkoon.

Siiri Hännikäinen (Nieminen)

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari.

Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 13,50 euroa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 18,50 euroa. Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

Sodan jaloista evakkojunalla kohti tuntematonta

Oheinen tarina on ote Uosukaisen perheen evakkotarinarista, jonka on kirjoittanut Pauli Uosukainen (15.8.1930 – 6.12.2002). Koko kertomus on luettavissa Sakkolan nettisivuilta osoitteesta www.sakkola.fi. Tämä osa tositarinaa on talvisodan alkumetreiltä.

Kohti tämän pommituksen jälkeen tuli lähetti tuomaan tietoa, että viimeinen evakkojuna lähtee asemalta 15-16 välillä. Tämän junan kyytiin tuli naisten ja lasten lähtäjä ja mukaan sai ottaa vain yhden matkalaukullisen tavaroita.

Reserviläiset valjastivat meille hevosen reen eteen. Valmistauduimme lähtöön. Äiti kokosi matkalaukkuun tavaroita ja puki lapsille lämpöisiä vaatteita ylle, sillä sää oli päivän mittaan muuttunut kylmäksi. Meille isommille, Matille ja minulle, laitettiin koulureppuihin evästä. Helmi-täti oli tuonut seuratalon ravintolasta pois tavaroita, joiden joukossa oli myös makeisia. Matti tahtoi näitä välttämättä evääksi ja sulloi reppunsa ja taskunsa täyteen karamelliä.

Laittauduimme lopulta rekeen. Kaitalan Anni juoksutti Maija-Liisan lämmikkeeksi pumpulitakin. Äiti oli kiireessä unohtanut navettahuivin päähineeksi itselleen. Helmi-täti kävi ajuriksi, ja niin matkanteko suureen tuntemattomuuteen alkoi.

Totisina jäivät sotilaat seuraamaan lähtöämme toivotellen onnea matkalle. Meiltä oli noin kahden kilometrin matka asemalle. Mylly paloi vielä kosken rannalla. Ilkeästi narisivat sokerinpalat ja kahvinpavut reen jalaksien alla ajassamme pommituksen raunioittamien kauppojen ohitse. Sodan hävityksen

”Matti tahtoi näitä välttämättä evääksi ja sulloi reppunsa ja taskunsa täyteen karamelliä.”

jäljet olivat silmiemme edessä. Ehdittyämme lähelle asemaa havaitsimme Kansallisosakepankin talon kohdalla Suvannon suunnasta tulevan Kiviniemeä kohti kaksi lentokonetta. Suojauimme tien luiskaan. Matalalla lentäen koneet ylittivät meidät. Eivät ampu neet, eivätkä pommittaneet. Kävivät ilmeisesti aikaisemman pommituksen tuloksia toteamassa.

Tämän tilanteen mentyä ohi jatkoimme taas matkaa ja pääsimme onnellisesti asemalle. Hetken aikaa odotettuaamme saapui juna. Nousimme vaunuun, joka oli lähes täynnä Raudusta ja Petäjärveltä mukaan lähteneitä sotapakolaisia - naisia ja lapsia. Tunnelma oli hyvin sekava. Melkein järkyttävä. Ilta oli hämärtynyt, mutta minkäänlaista valoa ei saanut olla junassa. Lapset itkivät ja vanhempi väki purki huoliaan keskustellen oudosta, pelottavasta tilanteesta, johon oli jouduttu. Olihan juuri alkanut matka päämäärältään tuntematon.

Kaikkia painoi huoli tulevasta kohdalosta niin henkilökohtaisesti kuin koko kansakunnan osalta. Hetkessä oli jouduttu sodan kurimuksen pyörteisiin, minkä seurausta alkanut pakomatka oli.

Verkkaisesti junan matkanteko kohti läntistä Suomea jatkui. Lähiasemilta otettiin mukaan lisää väkeä. Tungos vaunuissa oli valtava. Tämä oli omiaan lisäämään ahdistunutta mielialaa matkalaisten keskuudessa. Pientä piristystä joukolle, varsinkin pienemmille, löytyi Matin koulurepusta, joka oli täynnä seuratalon bufetista pelastettuja karamelleja. Näistä antimista monen itku hetkeksi laantui ja mieliala piristyi.

Junan saavuttua Käkisalmeen avautui eteemme aavemainen näky. Kaupunki oli täysin pimennetty, vain pommitusten aikaansaamat tulipalot loimullaan loivat kaamean kajan kaupungin ylle. Hiljaisina tuota näkyä katselimme ja saimme sisimpäämme aavistuksen siitä mitä odotettavissa oli. Sodan lait tulisivat olemaan armottoman kovat.

Pysähtymättä jatkoi junamme hiljaa kolistellen matkaansa. Kaupunki ”uh-rivaloineen” jäi taaksemme. Yön yli jatkui matkamme. Nukkumisesta ei siinä tungoksessa voinut muuta kuin uneksia. Pienempiä lapsia nostettiin matkatavaroita varten olleille verkkohyllyille nukkumaan - sinne, missä oli tilaa - ja isompia lapsia nukkui penkkien alla.

Iltapäivällä saavuimme Kolkontai-paleen asemalle. Paikan nimi oli hyvin kuvaannollinen, kun ottaa huomioon matkalaisten tilanteen. Huvimatka ei ollut kyse. Asemalta meidät ohjattiin jollekin seurojentalolle. Siellä isossa salissa odottelimme kylmissämme muutaman tunnin.

Illan jo hämärtyessä saimme autokyydin Rantasalmen kirkonkylään. Meille osoitettiin asunnoksi aivan kylän keskustassa kylmillään oleva kanttorila. Hännikäisen Maikki lapsiensa Maijan ja Matin kanssa sijoitettiin asuinkaveriksemme. Talo oli ollut kylmillään ja asumattomana ilmeisesti pidemmän aikaa. Kylmyys ja kosteus olivat vastaanottamassa viluisia tulijoita.

Aivan lähinaapurina asuvan Julkusen perheen avustamina löysimme liiteristä kuivia polttopuita ja ryhdyimme talon lämmityspuuhiin. Kylmillään olleet hella ja uuni eivät suostuneet vetämään savua ulos, vaan se tuprusi sisälle huoneisiin. Maija-Liisa oli vain vuoden vanha. Saimme hänet savua ja kylmyyttä pakoon Julkuselle.

Viimein saimme tulisiijat käyttäytymään niille kuuluvalla tavalla. Savu kulki sille tarkoitettua rööriä pitkin pihalle eikä tulvinut enää sisälle huo-

”Me toiset nukuimme kasassa kuin porsaspahne, toisiamme lämmittäen.”

neisiin. Tuuletimme talon ja vähin erin alkoivat liedet levittää lämpöä ympärillensä. Valvotun yön ja matkan rasitukset vaativat veronsa. Olimme tosi väsyneitä ja univelkaisia. Vuoteita eikä vuodevaatteita ei ollut tarjolla, joten ei auttanut muu kuin asettua kylmälle lattialle nukkumaan. Maija-Liisan peitoksi oli onneksi se Kaitalan Annin pumpulitakki. Me toiset nukuimme kasassa kuin porsaspahne, toisiamme lämmittäen.

Kylmästä kohmeisina heräsimme talviseen joulukuun aamuun. Julkusen vanhaemäntä tuli tervehtimään ja kutsui aamukahville. Näiden ystävällisten naapureiden apu oli siinä tilanteessa kultaakin arvokkaampi. Hetkeksi hälveni koti-ikäväkin.

Aamupäivällä saimme tiedon, että siirtoväelle tarjotaan ruokaa seurantalolla puolenpäivän aikaan. Lähdimme kaikki joukolla etsimään ruuanjakopaikkaa, vain äiti jäi Maija-Liisan kanssa asun-nolle. Löytyihän se evakkojen ruokala. Sinne oli jo ennen meitä kokoontunut suuri joukko kohotalotovereita. Saimme syödäksemme perunakeittoa, leipää ja maitoa. Otimme taskuihimme näkkileivän palasia evääksi.

Kylläisinä palasimme asunnolle. Lähdin äidin kanssa käymään läheisessä kaupassa. Ostimme sieltä kattilan, kauhan, lusikoita ja mukit. Lisäksi äiti osti puuro- ja velliryynejä Maija-Liisan ruokkimista varten. Maija sai äidinmaitoa, kun imi vielä rintaa, joten hänellä tärkein eväs oli äidin mukana. Kaupassa saimme sanavarastoamme täydentämään aivan uuden sanan. Maksettua ostokset sanoi myyjätär, että saatte hilikun takaisin. Hilikku oli kaksikymmentäviisi penniä Suomen rahaa. Savolaisnimitys markan neljäsosasta on jäänyt mieleeni eliniäksi.

Elämä kanttorilassa alkoi vähin erin asettua raiteilleen. Olli lämmintä ja osaltaan korvikekodin turvallisuuden tunnettakin. Pieni välikohtauskin sattui

yhteiselämän riennossa. Hännikäisen Maikki oli hankkinut kirjoituslehtiön ja kirjekuoria aikeenaan kirjoittaa kirje miehelleen Reinholdille. Näin tapahtuikin. Hän kirjoitti kirjettään pöydän ääressä. Menin hänen taakseen ja aloin ääneen lukea hänen sepittämäänsä tekstiä. Kirje alkoi ”Rakas Reinhold” ja tämän pidemmälle en lukuhommisani päässytäkään. Maikki suuttui, repi kirjeen ja poltti sen pystyruunissa, joka parhaillaan oli lämpiämässä. Sitten seurasivat muutamat valitut sanat äidilleni tämän epäonnistuneesta kasvatusyöstä. Tilanne rauhoittui kuitenkin nopeasti, ja yhteisasumisen leppoisa ilmapiiri täytti jälleen majamme. Valitettavaa vain, ettei Reinhold saanut siltä istumalta viestiä perheestään, jonka evakkotai-paleen alkuvaihe oli hänelle täysin tuntematon.

”Julkusen vanhaemäntä sieltä hihkaisi, että nyt kiireesti pommisuojaan.”

Yksi yksityiskohta Rantasalmen ajalta on jäänyt erityisesti mieleeni. Oli kirkas pakkaspäivä. Rantasalmen kirkonkylä koki sodan ensimmäisen ilmahälytyksen. Hälytyssireenit ulvoivat pahaenteisesti. Häätäntynyt mieliala valtasi meidät emmekä oikein ymmärtäneet mitä tulisi tehdä. Silloin temmattiin asuntomme ovi auki. Julkusen vanhaemäntä sieltä hihkaisi, että nyt kiireesti pommisuojaan. Siitä paikasta lähdimme hänen peräänsä ja hän johdatti meidät saunaansa. Tämä sijaitsi vähän kauempana muista rakennuksista pihapiirin laidassa, joten hän arvioi sen turvallisemmaksi paikaksi kuin talot, varsinkin kun Julkusella sijaitsi puhelinkeskus, jota venäläiset varmasti yrittäisivät pommittaa.

Me ahtauduimme pieneen kylmään saunaan ja uskoimme olevamme turvassa. Hetkisen kuluttua vanhaemäntä lähti ulos ja palasi pian takaisin vesiämpäri ja kauha mukanaan. Äiti uteli tulijalta, mitä varten tämä vettä toi ja sai vastauksen: ”Saamme antaa muoskille suuhun, jos rupeavat parkumaan, etteivät kuule lentokoneisiin huutoa.”

Vaaratilanteesta huolimatta tämä varotoimi sai hymynkareet suupieliin

”Kotiin jääneet eläimet - siat, vasikat ja kanat - meille majoitettuna olleet sotilaat ampuivat ennen perääntymistään alueelta.”

meille vanhemmille. Mitään pommitusta ei kuulunut. Vaara ohi -merkin jälkeen palasimme päivän touhuihin, me lapset leikkimään ja aikuiset kuuntelemaan radiosta uutisia sotatoimista.

Rantasalmi muodostui vain välietapiksi evakkotai-paleemme aluksi. Olimme siellä noin viikon. Saimme tiedon, että Kylmäkoski olisi sakkolalaisten sijoituspaikka, joten kokosimme vähät tavaramme ja lähdimme junalla kohti Hämettä.

Kiviniemessä Helmi-täti oli palannut meidät junaan saatuaan asemalta takaisin kotiin. Yhdessä serkkunsa Kiiskin Anna-Marin kanssa he hoitivat eläimet ja yöpyivät meillä. Yhdessä tekivät aamuaskareet ja niistä suoriuduttuaan saivat käskyn, että olisi heti lähdettävä sieltä pois karjan kanssa. Kiviniemen siltojen ylittämisessä olivat viime hetket käsillä. Paikalla olleet reserviläiset tulivat lähtövalmisteluihin avuksi. Valjastivat hevosen, Tyttö-tamman, työreen eteen. Kuormasivat heiniä evääksi karjalle ja auttoivat eläimien ajamisessa alkumatkassa.

Näin pääsivät Helmi-täti ja Anna-Mari aamuhämärän aikana onnellisesti sillan yli ja Kiviniemen keskustan halki. Matka jatkui Kasarmilan kautta kohti Pyhäjärveä. Sinne päästyä pysäyttivät sotapoliisit matkanteon. Ottivat hevosen ja karjan hoiviinsa. Naiset saivat jatkaa matkaansa junalla kohti länttä, Kylmäkoski päämääränä. Kotiin jääneet eläimet - siat, vasikat ja kanat - meille majoitettuna olleet sotilaat ampuivat ennen perääntymistään alueelta. Toisen hevosemme, Varpu-nimisen tamman, Koskisen Uno valjasti reen eteen. Se palveli Unon ohjastamana armeijaa, kunnes Uno ja Varpu saivat yhdessä kranaatin täysosumasta sankarikuoleman Keljassa. Tapahtumasta kertoi kirjeellä Unon veli, kersantti Viljo Koskinen.

Vullit, vanha suku Karjalasta

Tähän sukumme tutkimusta valottavaan esittelyyn on koottu eri sukututkijoiden tähän mennessä selvittämiä totuuksia ja eräitä ajatuksia tutkimuksen jatkosuunnista. Lähteinä ovat olleet tutkijoiden Pentti Sallan, Sirkka Karskelan ja Veli-Matti Piilahden meille laatimat tutkimusraportit.

Maantieteellisesti Vullin suvun tunnettu historia ulottuu noin 300 vuoden päähän Karjalan kannaksen Suvantojärven alueella olleeseen Sakkolan pitäjään. Suvun kantaisäksi mainittu Risto Vulli asui vaimonsa Katri Jaakontytär Rönnon ja perheensä kanssa taloan Suvannon rannalla olevassa Röykkylän kylässä.

Karjalan historian tutkimuksissa Novgorodin alueeseen kuulunut Sakkola mainitaan pogostana jo 1300-luvulla. Vuonna 1500 pogostaan kuuluivat myös Metsäpirtti ja Pyhäjärvi. Alueen siirryttyä 1600-luvun alussa Ruotsi-Suomelle, Sakkolan ortodoksinen väestö väistyi ja alueelle muutti kaakkoisen Suomen luterilainen asujaimisto. Uudenkaupungin rauhassa 1721 Sakkola liitettiin uudestaan Venäjään ja talonpojat menettivät maidensa omistusoikeuden. Sukumme asui ja jatkui omilla tiloillaan vuokraviljelijöinä, kunnes Suomen valtio lunasti mm Röykkylän osalta maat 1873-74. Valtio myi tilat viljelijöille, joista siten 1880-luvulla tuli vapaita talonpoikia.

Suku asui ja laajeni Suvannon seudulla 1900-luvun alkupuolen aina talvi- ja jatkosodan aikaisiin tunnettuihin evakuoitumisiin asti. Suomessa Sakkolan

**”Nimi Vulli
esiintyy ensimmäi-
sen kerran Sakkolassa
vuonna 1679,
Röykkylän kylässä
asuneen Matti Vullin
(Matz Wulle)
käräjäjutun
yhteydessä.”**

alueen väestö sijoitettiin pääosin Lemppälän, Vesilahden ja Punkalaitumen alueille. Nykyisin sukumme jäsenet asuvat pääosin eteläisen ja keskisen Suomen alueilla.

Vanhoihin kirkon asiakirjoihin perustuvan sukututkimuksemme perustyön teki edesmennyt tutkija Pentti Salla. Nämä asiakirjat ovat käytettävissä luotettavasti vuodesta 1735. Salla nimeää suvun kantaisäksi 1749 kuolleen Risto (Christer) Vullin. Pentti Sallan laatima sukuselvitys on koottu kirjaseksi, jota sukumme jäsen Eila Toppila on myöhemmin täydentänyt vuoden 1949 jälkeiseltä ajalta. Kirjanen on sukumme miespuolisen tutkimuksen perusteos, joka tavoitteemme mukaan täydentyy tulevaisuudessa kaikki sukumme jäsenet sisältäväksi Vullien sukukirjaksi. Nykyinen sukukirjasemme on jo pääosalla sukumme jäsenistöä ja siten hyödynnettävissä eri sukuhaarojen omiin tutkimuksiin. Sukukirjan saattaminen

sähköiseen muotoon on työn alla.

Karjalan liiton tutkija Piilahti on jatkanut tutkimusta 1730-lukua eli kirkon arkistoja edeltävään aikaan. Lähdeaineisto on ollut varsin suppeaa ja säilynyt vain pätkittäin. 1600-luvulta aineistona ovat olleet katkelmalliset sarjat maakirjoja, savu- ja rästiluetteita sekä tuomiokirjoja vuodesta 1640 alkaen.

Nimi Vulli esiintyy ensimmäisen kerran Sakkolassa vuonna 1679, Röykkylän kylässä asuneen Matti Vullin (Matz Wulle) käräjäjutun yhteydessä. Savu- luetteloihin Matti Vullin nimi kirjattiin kuitenkin vasta 1692 alkaen. Edeltävinä vuosina Matin kohdalle luetteloissa on merkitty Matti Pöhö (Matz Pöhö). Eri näisistä muista asiakirjoista päätellen vaikuttaakin siltä, että Matti Pöhö ja Matti Vulli olisivat sama henkilö.

Täydellistä varmuutta asiaan ei ole saatu, koska jäljelle jää kuitenkin mahdollisuus, että Matti Vulli olisi ollut Matti Pöhön vävy, joka myöhemmin olisi vakiinnuttanut talon nimeksi Vullin. Pöhön suku on tullut Sakkolaan 1600-luvun alkupuolella oletettavasti Antreasta tai Uudetakirkolta ja kuuluu pitäjän vanhimpiin luterilaisiin sukuihin.

Nimien perusteella, Uuden suomalaisen nimikirjan mukaan, Pöhö voisi juontaa juurensa pönäkkää ihmistä tarkoittaneeseen pöhö-sanaan. Vulli (Wulli, kuten sukunimemme alun perin kirjoitettiin) puolestaan saattaisi olla peräisin Wolle – Wulle-nimestä, jota edustaa mm. Turussa 1600-luvun alkupuolella mainittu Jakob Wolle. Se

minkä takia suvun nimi muuttui, ei Piilahden mukaan ole vielä selvillä. Vävyteoria saattaa liittää Wollet sukumme historiaan.

Tutkija Sirkka Karskela ja sukuseuramme pitkäaikainen puheenjohtaja Pauli Kurikka ovat osaltaan perehtyneet Wolle-suvun vaiheisiin.

Hansa-liiton aikana 1500-luvulla keskeinen kaupunki oli Lyypekki. Sieltä Suomeen Turkuun muuttivat 1500-luvun lopulla myös liikemiesveljekset Hans (k.1613) ja Jakob (k.1651) Wolle, joista tuli varakkaan turkulaisen porvarissuvun kantaisät. Turun kaupungin historian mukaan Wolleihin liiketoiminta oli hyvin suurta. Wollen kauppatalolla oli silloin lähes monopoli raudan ja kuparin viennissä. Suku harjoitti ruukkiteollisuutta ja omisti lukuisia maatiloja.

Kuitenkin 1640-luvulla Helsingin aseman vientikaupassa vahvistuessa, supistui ja väheni Wolleihin liiketoiminta Turussa oleellisesti. Jo 1637 valtaporvari Wollen kauppahuone alkoi olla rahoitus- vaikeuksissa. Wollet joutuivat myymään omaisuutensa ja tiedot Turun kaupungin historiassa loppuvat suvun osalta.

Pauli Kurikan mukaan Viipurin kaupungin historiasta löytyy maininta Wolleista vanhoina varakkaina kaupahuoneina Turussa. Vuodelta 1635 on maininta lyypekkiläisen kauppiaan velkojen perinnästä Jakob Hansinpoika Wollelta. Tämän jälkeen Wollen nimi katoaa historian asiakirjoista.

Sirkka Karskelan olettamuksen mukaan Turun Wolleihin ja Karjalasta löytyneen Wulli nimen välillä on yhteys, joka häviää 1640 luvun aikana Turusta ja ilmestyy Wulli nimellä Sakkolassa parikymmentä vuotta myöhemmin Pöhön suvun asioiden yhteydessä. Teoriaa

Kuulutko Vullin sukuun?

Hyvä tämän lehden lukija, jos tiedät tai tunnet kuuluvasi isän tai äidin tai heidän vanhempiansa kautta Vullien sukuun, ole ystävällinen ja ota yhteyttä.

Sukumme päähaarat ovat lähtöisin Sakkolasta ja Pyhäjärveltä Karjalasta. Vuosikymmenten saatossa asuinalueena on ollut myös koko Karjalan kannas ja sotien jälkeen koko Suomi.

Liittymällä sukuseuramme jäseneksi saat yhteyden juuriisi Karjalassa ja uusia hyviä samanhenkisiä ystäviä.

Yhteydenottoja toivoen:
Pekka Vulli, Vähänummentie 6, 13720 Parola.
Puh 03-6372446 tai 050 5494878

Maija Lehto, Lyhdekuja 5 B, 02200 Espoo.
Puh 09-4123175. tai 040 7016207

tukee nimien kirjoitustapa, joka siihen aikaan oli ruotsinkielisten kirjureiden käsialaa ja myöhemmin ”suomentunut” lausuttaessa Wulliksi.

Jakob Wollen katoaminen talousvaikeuksien myötä historian asiakirjoista saattaisi olla pakoa velkojilta Karjalan kannakselle. Tätä yhteyttä ei olla vielä pystytty selvittämään, joten haasteita tutkimuksen jatkamiselle on todella olemassa.

Edellä esitetty on tiivistelmää tähän mennessä tehdyistä tutkimustuloksista. Oli sukumme sitten peräisin vanhoista lyypekkiläis - turkulaisista Wolleista tai 1600-luvun alulla esiintyneistä Pöhöistä ja mahdollisesti molemmista, voimme olla ylpeitä juuristamme monisatavuotisena karjalaisena sukuna.

Tutkimatta on vielä paljon sukuun liittyvää 1600-luvulta ja sitä edeltävältä ajalta. Valitettavasti noilta ajoilta säilyneitä asiakirjoja on vain erittäin vähän jäljellä ja tutkimuksen jatkaminen vaatii ammatti- maista otetta asiaan. Tutkimatta on myöskin vielä sukumme naispuolisten jäsenten osuus, joten työtä on vielä paljon jäljellä. Siinä meille kaikille haastetta tulevaisuudessa.

Vullien sukuseura täyttää ensi vuonna kymmenen vuotta. Jäsenmäärämme on yli sata suvun nais- ja miespuolista henkilöä. Toiveemme on tavoittaa kaikki sukumme kuuluvat.

Sukuseuran puheenjohtaja

Pekka Vulli

**TILAA OMA SUVANNON SEUTU!
KARJALAISTA ASIAA SAKKOLASTA,
METSÄPIRTISTÄ JA VUOKSELASTA**

**kahdeksan kertaa vuodessa kotiin kannettuna 20 eurolla.
Tilauksia voi jättää yhdyshenkilöillemme - katso yhteystiedot sivulta 31!**

**Pitäjämme internetissä:
www.vuoksela-seura.fi
www.sakkola.fi
www.metsapirtti.net**

**”Kiele lukkuu ei
ossoa sepätkeä
tehhä.” (Sakkola)**

Niilo Virkki muistelee: Settään Eemel

Taiteilija-maanviljelijä Eemil Virkin talo "Nälkäpelto" v.1939

LEIKKIMAJA

LEIKKIMAJAN LAITTOIN LEHTOON
KOIVUN JUUREN SILLOIN,
KUN MÄ OLIN VIELÄ PIENI.
VAAN ELÄMÄÄN KUN ASTUIN
AVARAAN JA SUUREEN,
KÄY MUISTON SIVIN SINNE ENÄÄ TIENI.
EI SIELUN OKSAT VERSOIS MAAILMALLA,
JOS KOTIPOLUT KAIKKI UNHOON JÄISI
JA LEIKKIMAJA LEHTOKOIVUN ALLA
AJAN KERROSTUMAAN TYYSTIN HÄVIÄISI
JA TAVAT ELON PURTTA AJAN TUULET
AALTOIN KUOHUTTAISSA SINIMERTA,
JA TUNTEITANI KÄTKEE POVI, KUISKAA HUULET,
KÄYN MUISTOJENI HETKIIN VIELÄ KERTA.
EI SAMMU TUNTEET JOTKA ELON TIELLÄ
JÄI LIEKEHTIMÄÄN POVEEN RINNAN ALLE;
KAIPUUN MAININKEJA KULTAA SIELLÄ
VAIN SÄVELIN SEN KERRON MAAILMALLE.

LEIKKIMÖKKI-laulun sanat on esimerkki taiteilijan runosuonen sisäistä tunnoista sanoiksi muunneltuna. Vuokselakirjassa s. 309 on julkaistu VUOKSEN LAULU ja Vuokselaa kuvina s. 207 on JÄÄHYVÄISET KOTISEUDULLE-runo, jonka aiheena on Karjalasta lähtö 1944.

Eemil Virkki

Matti Virkin taloon syntyi 1899 poika, joka sai nimen Eemil, sukulaisensa ja kummitätiänsä Emilia Eichelmännin (Baltian saksalaisia viereisestä Uudestakylästä) mukaan. Poika ei ollut koskaan oikein tyytyväinen nimeensä, vaikka saikin sittemmin lohtua siitä, että "sotakaverillein Mannerheimilki tekkiit saman pilan: ristiit Eemeliks".

Tavanomaista talonjussia Eemelistä ei eli Empusta ei tullut, vaan tuli maanviljelijä omaa sortiaan, kaikki siviilisäädty läpikäynyt boheemi ja reissumies, ja kolmen sodan veteraani.

Herkästi vastaanottavainen mielensä rekisteröi pitkän elämän varrella arkisia ja vähemmän arkisia tapahtumia, joiden huvittavat ja etenkin absurdit puolet hän kärkeästi tajusi. Huumorintajunsa oli ehkä enemmän keskieuropalaista, tsekkiläistä (sotamies Svejkin tapaan) kuin suomalaista tai karjalaistakaan. Siitä tislautui miltei katkeamatonta "lustia", aivan pienistä pisaroista la-veastipohjustettuihin, pitkiin juttuihin asti.

Minulla, veljenpojalla", joka en koskaan asunut Virkkilässä, Eemilin jutut olivat silmä, joka avasi välähdyksellisiä näkymiä suvun vanhan kotikylän elämään.

Sotien jälkeen kävelimme Eemilin kanssa Helsingin Esplanadilla, kun hän

"Näppinen avasi
osoitteettoman
paketin.
Siinä oli viisi
tiiliskiveä."

äkkiä sanoi:

"A Ruuneperi Jussi kans synnytti samal vuossaal, mut hänel vaa tekkiit patsaa. Siin hää nyt seisoo ja o nii pollee, vaik pulut sittuut häne nenälle".

Säästettäköönkin Empun muisto puluilta. Sen sijaan seuraavassa on eräs tapahtuma hänen elämästään ikään kuin muistomerkkinä setävainasta.

Vieraan kylän tyttö

Uudestakylästä päin saapui kesällä 1922 tuntematon tyttö polkupyörää työntäen. Eemil oli tien varressa aita korjaamassa.

Eemil: "Päivää neit!. Onks pyöräs vikkaa?".

Tyttö: "Kumi puhkes...".

Eemil: "No ainaha sellaset kipijät korjataa! Jos uotteletta täs, ni mie etsi paikkatarpeet tuvast, korjataa pyörä hyväks!".

Eemil palasikin pian paikkarasoiden kanssa ja kainalossa oli isompikin paketti.

Tyttö: "Mitäs tää maksaa?".

Eemil: "Viis markkaa" (mikä oli häpeämätön ylihinta), "mut minen ota mittää, jos viettä miu puolestain tään paketin postii Näppisel".

Tyttö ottikin paketin viedäkseen, mutta se oli niin raskas, että pyörä vikuroi tien laidalta toiselle. Näppinen avasi osoitteettoman paketin. Siinä oli viisi tiiliskiveä.

Tyttö oli säkkijärveläisen merikkapteenin tytär Lyyli Pöntynen, joka tuli kotitalouskonsulentiksi Vuokselan pitäjään.

Uusi tuttavuus ei jäänyt polkupyörämekaanikan asteelle; Lyylistä tuli seuraavana vuonna Eemilin laillinen emäntä.

Kooste:

Taisto Virkki

Lähde: Vuoksela-arkisto

Vuokselan hiihtokilpailut

Hiihtokilpailuun lähtijöitä Vuokselan kunnantalon rappusilla 1932.

Vuokselan Kristillisen yhdistyksen hiihtokilpailut 1933.

Oi niitä aikoja,
oi niitä asuja,
oi niitä varusteita.
Voi miten hauskaa
heillä lieneekään ollut.
Tuloksista puhumattakaan.

Keitähän he
mahtoivatkaan olleen?

Jos tunnistat,
ilmoittelisitko
Virkin Taistolle.

Arepyhäillanviettoa vuokselaisten keskuudessa

Sortavala-salissa tunnelma oli hyvin jouluisen lämmينhenkinen ja laulujen sekä puheenvuorojen värittämä.

Arepyhä-käsitteenä ymmärrettiin ainakin Vuoksella joulun ja uuden vuoden päivät välisinä arkipäivinä. Vuokselaisten perinteellistä AREPYHÄILTAA vietettiin Karjalatalolla 29.12.2004. Tapahtumalla on pitkät perinteet ja tällä kertaa tapahtumaan osallistui kolmisenkymmentä henkilöä.

Vuoksela-Seuran kunniajäsen, kotiseutuneuvos Väinö Ryyppö on ollut tilaisuuden kantava voima tilaisuuden ohjelman ideoijana ja itse tilaisuuden seremoniamestarina sekä ohjelmasuorittajana, niin tälläkin kertaa. Avaussanojensa jälkeen tilaisuuteen virittäytyttiin laululla *Arkihuolesi kaikki heitä*, jonka jälkeen seuran puheenjohtaja Taisto Virkki toivotti osanottajat tervetulleiksi toden mielihyvällä, että tilaisuus on koonnut runsaan osanotto-

joukon paikalle.

Sylvian joululaululla jatkettiin ja laulun syntymiseen oli Väinö Ryyppöllä perusteelliset tiedot. Sylvia, joka oli ollut pikkulintu, toi julki laulussa luomakunnan ihanoitua ja Luojan hyvyyttä. Laulun takana on sanoittajana ollut Sakari Topelius ja sävellyksen tekijänä Karl Collan.

Tilaisuuden kahvituksesta oli huolehtinut seuran sihteeri Laila Saario yhdessä **Airi Joenpuro-Hakosen** kanssa. Kahvit maistuivat karjalanpiirakoiden ja joululeivonnainien kera.

Tapahtuma jatkui yhteislauluna *en etsi valtaa loistoa*. Tämän jälkeen osanottajat kertoivat nimensä ja juurensa Vuoksellaan. Taisto Virkki kertoi Vuoksela-seuran ajankohtaistoimintaa. Tekeillä oleva matrikeltyö etenee ja kentältä on saatu mielenkiintoisia hen-

kilömuistelmia, kankorttitiedot ovat käytettävissä ja Vuoksen aikaisesta elämästä jatkosodan aikana on saatu lisätietoja Mikkelin Maakunta-arkistosta. Muisteltiin viime kesän kotiseutumatkaa ja keskusteltiin tulevan kesän matkasta Vuoksellaan. Lauluilla *Kun maas on hanki*, *Joulupuu on rakennettu ja Joulu, joulu tullut on*, vilkkaan keskustelun värittämänä ilta jatkui.

Unto Himanen kertoi tavanneensa sodan jälkeen Virkin Eemilin eli Empun, joka oli muistellut hänelle poikamiesnuorison elämää, miten he olivat saaneet ajan kulumaan iltapuhutena Vuoksellaan. Empu oli tullut tunnetuksi maanviljelijän työnsä lisäksi runoilijana, säveltäjänä ja monenlaisten pikku tapahtumien ja kummellusten kautta. Yksityiskohtana hän oli mm. kertonut pitäneensä syntymäpäiväjuh-

VIRKIN VIRKKEET

Tulevaisuus - ennustettavuus?

Kaakkois-Aasiassa joulunaikaan olleen maanjäristyksen seurauksena hyökyaaltojen, tsunamin, tuhojen kokonaislaajuus paljastui koko kaameudessaan vasta lähiviikkojen aikana. Sुरु omaisten ja paikallisen väestön katoamisesta sekä laajojen alueiden aineellinen tuho järkytti maailmanlaajuisesti ihmisiä myöskin täällä Suomessa.

Tiedotusvälineet ovat seuranneet tapahtumia ja ohjelmamuutoksiakin on tapahtunut. Tämän lehden numeron 8/2004 sivulla 10 esiteltä

”Koukussa Karjalaan vie Vuoksen poukamiin” ohjelma-aika siirtyi ja uudet esitysajat ovat:

TV2 Kotimaan Kasvot

Vuoksela to 17.2. klo 18.15,

Räisälä ma 21.2. klo 18.20 ja

Kaukola ma 28.2. klo 18.20

Uusi vuosi on lähtenyt liikkeelle täällä kotinurkilla varsin lauhkeissa sääolosuhteissa. Talvimyrskyt ovat muualla olleet poikkeuksellisen rajuja, mutta niiden kulkureitit ovat koskettaneet lähinnä Lounais-Suomen rannikkoalueita. Tanskassa, Etelä-Ruotsissa ja Baltian maissa myrskyn tuhot olivat mittavat. Jopa viikkoja kestävät sähkökatkot kertovat tuhon laajuudesta.

Mitähän keskitalvi, kevät ja kesä tuo tullessaan? Viime kesien kokemuksesta toivoa sopii, että voisimme taas kauniiden ja lämpimien säiden vallitessa matkustella ”vanhempiemme jalanjäljillä Kannaksella”. Vuoksen osalta matkasuunnitelma selviää toisaalta tässä lehdessä.

Seuratoiminnassa vuodesta 1997 mukana olleena tulee miettiä, mitkä ovat oman seuran vahvuudet ja

heikkoudet, mahdollisuudet ja uhkatekijät. Aihetta tulisi käsitellä seuran hallinnossa syvällisemminkin ja ottaa muutostarpeet huomioon tulevassa toiminnassamme. Kuluva vuosi on seuramme 56. toiminnanvuosi, joka osoittaa jäsenistömme ja siellä vuosikymmenien aikana tehtäviä hoitaneiden henkilöiden pyyteettömällä ja kotiseuturakkautta osoittavalla työllä tehneen todellista kulttuurityötä tuleville sukupolville.

Olen viime vuoden aikana saanut muutamia yhteydenottoja alta kaskymppisiltä juuriaan etsiviltä nuorilta. Kontaktitiedot he olivat saaneet nettisivuiltamme. Toivottavasti alkukokemuksena he saavat tunteen, että heistä välitetään ja että heille pyritään antamaan mahdollisuuksien mukaan lähtötietoja juuriensa etsinnässä.

Viestinnän kautta yleensä meidän tulisi saattaa julkisuuteen omaa toimintaamme ja yleensäkin toiminnassa pyrkiä kuuntelemaan ja ottamaan nuoria mukaan. Ensikokemuksen ollessa positiivinen sekä odotuksia parempi huolenpito toisi varmaan innostuneita uusia vereksiä voimia toimintaamme.

Karjalalaista historiaa, elämää ja montaa muuta osa-aluetta niin sodan kuin rauhankin ajoilta on tallennettu monin tavoin. Lisäksi monen muistissa on erilaisia sanontoja ja sutkauksia, jotka vielä vuosikymmenienkin jälkeen muistuvat mieleen.

Näin alkutalvesta, kun made-niminen kala on aktiivinen liikkua, niin sattui silmiini Veikko Juvosen keräämästä Vuoksela-murresanastosta maininta ”Matikka o nii niljakka kala, jottei se taho kestä käsis”.

Tästä tuli mieleeni toivomus, että kerättäisiin muistiin vastaavia elämäntotuuksia omalla murteella. Kylissä asuneista henkilöistä löytyy varmasti persoonia, joiden sanominen tai tokaisu on jäänyt elämään muistoissa.

Muistelkaapa ja ilmoitelkaa, olen kiinnostunut kirjaamaan asiat ylös.

Taisto Virkki

taisto.virkki@luukku.com
p. 050 - 553 8607
03 - 363 1750 iltaisin

Taisto Virkki

VUOKSELA - SEURAN KOTISEUTUMATKA 9. - 12.6.2005

Vanhempiemme
jalanjäljillä

Kannaksella
Menoreitti:

Tampere-Forssa-Tammela-Hämeenlinna-Helsinki
Vaalimaa-Viipuri-Terijoki-Valkjärvi-Vuoksela

ALUSTAVA MATKAOHJELMA:

1.päivä

Bussimatka Vaalimaan raja-aseman kautta Viipuriin ja edelleen eteläkannakselaismaisemien kautta Terijoelle.

2. päivä

Aamiaisen jälkeen retkeillään Kuokkalassa, Kronstadissa, Kuuterselässä ja matkailaan Valkjärven kirkolle, jossa yöpymiset (kaksi seuraavaa).

3. päivä

Kotiseuturetki Vuokselaan. Teiden kunto ratkaisee, minne bussilla päästään. Paikallistakseja tarjolla lisämaksusta. Iltaretki Valkjärven lähimaisemissa.

4. päivä

Paluumatka. Viipurissa poikkeaminen.

Kotiseutumatkan tarkoituksena on Vuoksen käynnin lisäksi tutustua myös Valkjärven alueeseen. Asiantuntijoina matkalla on mukana Veikko Juvonen ja Väinö Ryyppö. Vuoksen ja Valkjärven tietojen lisäksi heillä on henkilökohtaisia muistoja 2. päivän kohteista.

Matkalle mennään yhdellä bussilla ja lisätietoja antaa ja ennakkovarauksia ottaa vastaan

Taisto Virkki
(yhteystiedot takasivulla).
Paikat täytetään
varausjärjestyksessä.

Valkjärvi lähipitäjiineen oli vuokselalaisten talvisota-ajan taistelupaikkoina lähinnä Er.P 5 sijoitettuna.

Vastuullinen
matkanjärjestäjä
Lomalinja
www.lomalinja.fi
p. (03) 3140 3310
Aleksanterinkatu29
33100 Tampere

Kohti kevättä - ja Karjalaa

Kevään lähestyessä muuttolin-
nun vaisto iskee vastustamat-
tomasti Saaroisten tyttöön ja
nenä tähyää kohti Laatokkaa. Siellä on
se pesäpaikka, mille mikään ei vedä
vertaa. Se kumpare, jolla oli koti, missä
synnyin.

Kävin useita kertoja liruttamassa
hiirelle kylpyvettä kivellä, jonka us-
koin olleen oma porraskiveni. Monet
vieraatkin siellä käytn peltoaukeamia
tähyämässä. Lopulta valkeni karvas
totuus. Se olikin naapurin porraskivi
ja naapurin juhannusruusut. Kukaan
ei tunnu enää tarkkaan tietävän millai-
nen minun kotini oli. Kukaan ei pysty
tarkkaan osoittamaan paikkaa, missä se
sijaitsi. Kertomuksista olen poiminut
yksityiskohtia, joiden varaan omaa
kotikuvaani rakennan.

Olen kuullut, että Viisjoen kylässä
sijaitsevan Ahtiaisten talon ikkunoihin
heijastui kotitalon ikkunoista laskevan
aurion kajastus. Talon ohi kulki
oikopolku Inkisiin ja Tappariin johta-
neelta tieltä lähtivät Peltosen kujaset.
Albumissa on kuva vanhaan malliin
rakennetusta navetasta, joka tiettävästi
oli meidän navetta.

Loppujen lopuksi ei ole kovinkaan
tärkeää missä se kivijalan paikka ihan
tarkkaan on. Mutta tärkeä on se totuus,
että jo minun sukupolvestani monet ha-
puilevat tyhjää koettaessaan hahmottaa
entistä Karjalaa, entistä kotia.

Vuoden lopulla olivat viimeisen
Karjalansa elävästi muistaneen tädin
hautajaiset. Viime viikolla siirtyi tuonil-
moisiin isän pikkuserkku.

Auttakaa!

Aikaa on vähän. Me haluamme tal-
lentaa itseämme ja jälkipolvia varten
jäljellä olevaa tietoa millaista siellä
Metsäpirtissä oli ja miten siellä elet-
tiin.

Muun muassa Saaroisten kyläkirjan
tekijät kaipaavat tarinoita ja kuvia. Mo-
nia on haastateltu, mutta ihan varmasti
on lähes yhtä monta juttua kertomatta.

Pyydän: te menneitä muistavat, otta-
kaa yhteyttä. Te, jotka olette merkinneet
itse talteen tai tallentaneet omaistenne
kertomaa, ottakaa yhteyttä, jotta saam-
me tallenteet julkaistua muidenkin
iloksi.

Ilmi Pesonen p. 09-694 6309

Aune Koppasen ikonimaalareille kutsunäyttely Repinin museoon

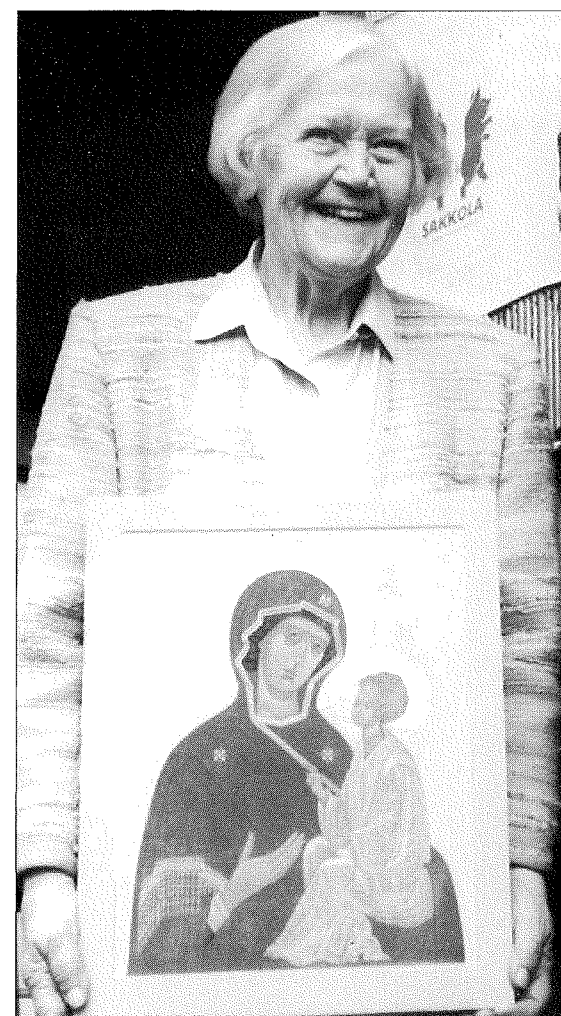
Maailmankuulun venäläisen taiteilija Ilja Repinin koti-
museossa Terijoella nähdään ensi kesänä sakkolais-
juurisen, tamperelaisen Aune Koppasen ikonimaa-
lausryhmän ikoneja.

Kutsunäyttely on osa Suomen ja Venäjän välistä kulttuu-
rivaihtoa. Näyttelykutsun tamperelaisryhmälle on esittänyt
Repinin museon intendentti Tatyana P. Borodina. Hän tutustui
tamperelaisten ikonimaalareiden taitoihin Pietarissa viime
keväänä, kun ryhmä vieraili siellä venäläisten ikoniasiantun-
tijoiden heille järjestämässä seminaarissa.

Repinin kotimuseo Terijoella on nykyisin suosittu matkailu-
kohde. Museorakennus on melkein tarkka kopio sodan aikana
palaneesta Repinin ateljeekodista Penatysta.

Näyttelykutsun saanut tamperelaisryhmä on maalannut
ikoneja Aune Koppasen opastuksella yli 20 vuotta. Näytte-
lyjä ryhmällä on ollut muun muassa Tampereella, Kurussa ja
Kuusamossa.

**Sakkola-Museolla Lempäälässä on myös Aune Koppasen
maalaama ikoni.**

”Tuleha nyt sielt. Myö olloa sinuun jo uoteltukkii. Piässeä poksahuttamoa se samppan-japullo. Mitä, et sie uo ostantkoa?” Häätä ei uo tiän näköne. Myö olloa niät sie kannettu sellane tän Rauvust ast, varmuuve vuoks. Meil ko on olt sellane tapa jot peruksil ko piässiä ni kuohuvaist otetoa. Ei uo viel nii raivoraitist vastoa tult, jot ei ois kelvant.

Läheteähä katsomoa tuoho kukkulal. Siel näkky kasvoa poltikkaisii ja se on sen merkki, jot suojii siin on olt. Niihä ne löytyyt nytkii selvät perukset. Aika suur talo on oltkii. Istutoa vähä aikoa ja ihmetelleä. Sellane lämmi tunne läikähteä rinnas.

A' liikkii on lähettävä, jot kereteä sin Viisjuol aikanno. Nii hellitteä tuo aurinko jot pitteä iha nenäliinast tehä hattu piähä.

Ko on lipattu vähä matkoa, nii älyteä ties sorka jälkilöi, tuorie näkösiikii ovat. Onk hanes mänt villisika mei iel? ”Nake jälkilö?” sannuo jokkuu ja sit meitä tuas naurattoa.

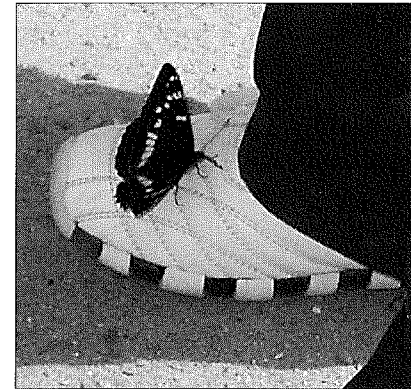
Tulloo sillal. Mikäs jok tiä nyt on? Karhoja arvelloa sen olevan. Tuos on suojii vasemmal kiäl. Tielkii liikkuu jottai. Ne on vuohiloi ja pello puolelt tulluo viel lisseä. Ne on kyll vast pienii kililöi – kolme – iha valkeita. Juoksuot tie ylitse ja käyvät rivvii seisomaa niiko kuka ois käskent. Mitäs miu silmäin nyt näkkyöt? Raktori peräkärri altpöyhötäip oikei pukki. Harmoa partaleuka, suuret sarvet piäs. Nyt jo vähä hirvitteä. Viel ilmestyy susjkoirakii suojii takant meitä haukkumoa, ja ainakii minnuu hirvitteä jo enemäkkii. – Onneks taitoa olla luontokappaleilkii sellane ”nitsivoo” meinink, ko molluot hirvitökset kiänäivät takasii ja antoat meijän männä mänöjämmä. Herkijä miunkii syvän läpättämäst.

Voa ei nää ihmiet viel lopu. Nyt meitä seuroap suur perhone, vähä niiko suruvaippa, mut enemä valkiakirjava. Se ko aikoase siin liihottelluo, ni lasseip miu tossukärkie ja tuas on kuvaottajal kiire.

”Apiloat nii touksuut ko koton olles ja niihä mie olenkii ”

Naket olliit näis karsinois täs täl viisii...

Nii ko ois miut ennestä tuntent, kirjavasiipine kesälintu.

Sit ollaakii jo tutus paikas. Oikial kiäl näkky meijä harju ja vähä naveta peruksiikii. Ai muailmas mite on turetunniet pientariet. Lorina kuuluu ja löytyyhä sitä vettäki, kylmiä ja kirkasta. Suahhoa juoma jähtymeä.

Männiä heinäpeltuo myöt ja keinotelloa itsemmä suure oja ylitse. Ei uo ennea ruispeltuo eikä sorjoa kukkakettuo niiko ol sillo ko käin ensimmäise kerra.

Peril olloa. Tuas mie kerra ylipijän esittelen: ”Täs on olt meijä liävä, sika-karsinat mis niit ’nakeloi’ kasvatettii, tuos ol karjakeittiö, tuos talli, kujamua ja ruumesuoja. Tuol ylempän olliit aitta, tupa, perunakuoppa ja sauna, se miu synnytyslaitoksein. Sielt mie uon tult luantalost, ja ko ei tult poikoa, ni issäin panj lattijan umpie lautasii al ast. Se tais tepsii, ko ainovaksha mie jäin.

Istutoa tuva peruksil, kaivetoa evviät repust ja syvveä. Kesä ensimmäine mantikkakii löytyy. Itika pahalaist vua ei anna ies ruokarauhoa.

Siin iestakasii kävelles tulluo katseltuu hiekas näkyvii jälkilöi. ”Tuo suur jälk tuos on ko karhu kypälä painama.” Tutkitoa tarkast – no voipha se ollakii.

Takasii tiel päi tulles otetoa putelj ojust. Juotava onkii parahiks kylmeä, nii et ei muuta ko poksahutetoa! Käyp pien tuulehenk, pehmiä ja lämmi. ”Elämä se on kuin silkkiä vaan...”. Miel tekis kellahtoa tuoho kukkasii kirjavannoa olevoa heinikkua – ja miehä kellahan!

Salli Rastas
Kuvat: Erkki Hiltunen

Matkalle Metsäpirttiin

Metsäpirtti Seura järjestää kaksi matkaa:

10-12.6. kohteena erityisesti Metsäpirtin Saaroinen, mutta muuallakin kierretään.

Majoituspaikka vahvistamatta, ehkä Valkjärvellä.

Matkareitti: Turku – Helsinki – Viipuri – Metsäpirtti.

Matkan hinta: 210 EUR /hlö

17-19.6. NUORTEN MATKA

Tutustutaan luontoon, Laatokkaan ja Metsäpirtin historiaan.

Majoituspaikka vahvistamatta, ehkä Valkjärvellä.

Matkareitti: Turku – Helsinki – Viipuri – Metsäpirtti.

Matkan hinta: 210 EUR /hlö

Vastuullinen matkanjärjestäjä:

RM-matkat Pohjanmaan matkatoimisto.

Huom! Matkalle osallistujalla tulee olla passi, joka on voimassa 6 kk matkan päättymisen jälkeen.

Ilmoittautumiset: Ilmi Pesonen, puh: 09-694 6309, s-posti: ilmi.pesonen@metsapirtti.net

Metsäpirtti-tapahtumia

Ke 2.3. alkaen klo 17 Turun seudun Metsäpirttikerho kokoontuu Pansion karjalaisten kokoustilassa, Valmetink.22.

La 5.3. alkaen klo 12 Metsäpirttiläisten järjestöjen neuvottelu Karjalatalon Galleria salissa.

Ke 16.3. alkaen klo 18 Metsäpirtti Seuran tarinailta ja kevätkokous Karjalatalon Sortavala salissa.

La 16.4. alkaen klo 13 Metsäpirtti Seura kutsuu Taipaleen taistelijat ja Metsäpirtissä taistelleet tapaamiseen Karjalatalon Laatokka saliin. Tervetuloa!

Ke 18.5. alkaen klo 18 Metsäpirtti Seuran tarinailta Karjalatalon Sortavala salissa.

Esa Hyytiä väitteli tekniikan tohtoriksi

Työpöydällä, tietokoneen vieressä lojuu muutama tyhjä virvoitusjuomapullo. Pöydällä hajallaan papereita merkinä keskeneräisestä työstä. Pöydän kulmalla lähes metrin korkuinen kirjapino, kunnosta päätellen äskettäin ilmestyneitä teoksia. Sivujen välistä pilkottaa muutama merkkilappu.

Tämä on Esa Hyytiän työtila Otaniemessä, Teknillisessä korkeakoulussa, sähkö- ja tietotekniikan osastolla. Matala sermi erottaa näköyhteyden huoneen toista puoliskoa hallitsevan tutkijan työpöydälle.

Päivän lehdessä kerrotaan, että Suomessa väitteli viime vuonna yli 1400 tutkijaa, joista 140 Teknillisessä korkeakoulussa. Esa on yksi heistä.

Koulu oli kiva paikka

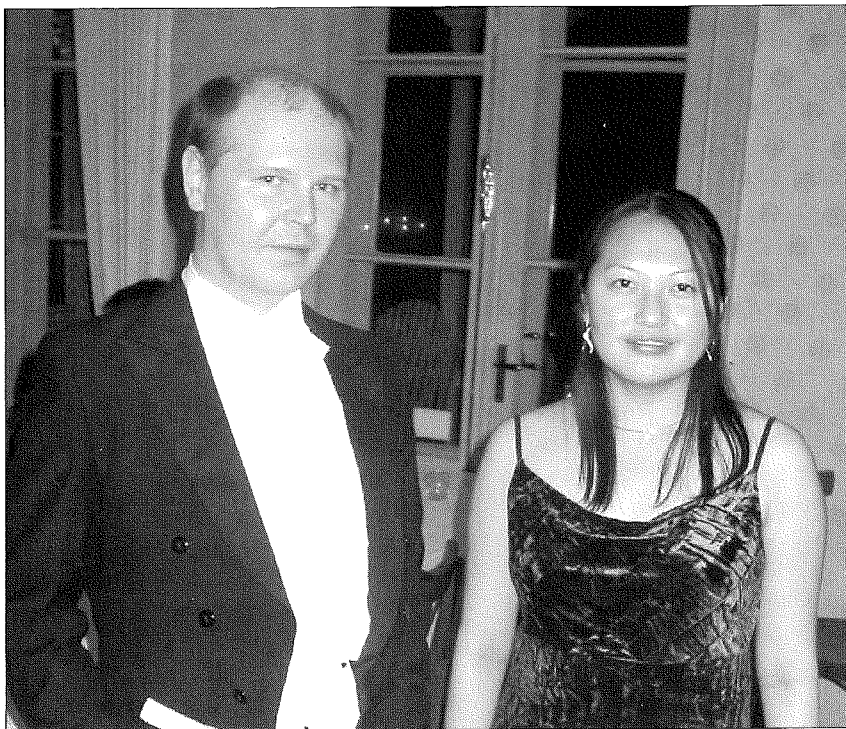
Tarkoitus on koettaa selvittää millainen on tie väitöskirjan tekemiseen, korkeimpaan akateemiseen oppiarvoon. Millaista oli koulussa? Mitä mies on harrastanut ja mitä miettinyt? Esa vastaa lyhyesti ja harkitusti.

Ei, hän ei ollut lukutoukka. Häntä ei kiusattu sen enempää kuin muitakaan. Ei, ei hän ainakaan täysin allekirjoita, että hän olisi ollut opettajien suosikkipoika, vakka samaa koulua käyneet siskot niin muistelevat.

Yläasteiässä ja vielä vähän lukiosakin Esa pelasi talvella jääkiekkoa parhaimmillaan viitisen iltaa viikossa, paikallisessa joukkueessa Kuorevedellä. Kesällä hän pelasi jalkapalloa. Eli harrastukset olivat samoja kuin muillakin kodin ympäristössä. Kun tietokone tuli käsien ulottuville, niin se nielaisi pian muun liikenevän ajan.

Toki muutakin elämään sisältyi. Äiti Pirkko muistaa hyvin miltä Esan huone ympäristöineen tuoksaheli, kun poika oli syystä taikka toisesta purkanut merkittävän osan moottoripyörää ja levittänyt osat huoneeseensa lähempää tutkimista varten.

Niin se koulu. Se oli Esan mielestä kiva paikka, harvemmin siellä oli vakavaa. Se oli paikka missä kouluikäisenä

Väitöskaronkka oli hauska ja pitkä. Esan vierellä tyttöystävä Angeline Oh.

vietettiin aikaa. Olihan siellä joskus epä mukavaakin, mutta ei siinä määrin, että olisi kummemmin harmittanut.

Kavereistaan Esa toteaa, että joukko on monipuolinen. Osa heistä oli jo kouluaikaan teoreettisesti suuntautuneita. Lukioaikana kaverukset muun muassa laskivat piin ja e:n eli Napierin luvun desimaaleja itse tekemillään tietokoneohjelmilla.

Matematiikka viitoittaa tietä

Lukiolaisena Esa osallistui valtakunnalliseen fysiikkakilpailuun ja sijoittui kymmenen parhaan joukkoon. Se tiesi opiskelupaikkaa Teknillisessä korkeakoulussa ilman karsintakokeita. Esa tuumaa, että kuulostaahan se hienolta, mutta kaikki vastaavasti menestyneet kaverit olisivat sinne joka tapauksessa päässeet.

Pari vuotta Esa opiskeli yhtaikaa Otaniemessä teknistä fysiikkaa ja yliopistossa matematiikkaa. Sitten Otaniemi voitti. Teknisestä fysiikasta tie vei sähkö- ja tietotekniikan osastolle assistentiksi diplomityötä tekemään.

Niin siinä sitten kävi kuten monelle muullekin. Esa kiinnostui alasta ja ryhtyi jatkamaan tutkimustyötä. Väitöstilaisuus oli 10.12.2004.

Väitöskirjan nimi suomeksi käännettynä on: Resurssien allokoinnin ja suorituskykyanalyysin ongelmia optisissa verkoissa. Työn valvojana professori Jorma Virtamo ja vastaväittäjänä professori Ezhan Karasan, Bilkentin yliopistosta Ankarasta, Turkista.

Optisissa tiedonsiirtoverkoissa siirretään optisessa kuidussa tietoa eri aallonpituuksille samanaikaisesti. Verkossa on kapasiteettia huikea määrä. Väitöskirjassaan Esa Hyytiä tutkii tällaisten verkkojen hallintaa, miten saada kaikki kapasiteetti hyödynnettyä. Ymmärrettävästi tieteellisen esityksen kansantajuistaminen on hankalaa. Esa yksinkertaistaa asian siten, että työ liittyy tietotekniikan infrastruktuuriin. Esimerkkinä voisi olla vaikka tiestö. Kysymys on siitä miten teitä kannattaa rakentaa. Toisten asia on sitten niiden käyttö.

Kun Karjala liittyy taas osaksi muuta Suomea, niin Esa toteaa, että alueen liit-

”Päällimmäisenä tulee mieleen vanhempien harrastukset. Heille Karjala on isossa roolissa”

täminen tietoverkkoon on ihan helppo juttu. Ei siinä tarvita kuin puihan vetämistä. Kuitu on halpaa, mutta sille ojan kaivaminen on kallista, joten melkoihin kustannuksiin on parasta varautua.

Väitöskirjaprosessiin on sisällytetty useita kansainvälisiä konferensseja, joihin nuoret ja varttuneemmatkin tutkijat lähettävät tieteellisiä esityksiään tarjolle. Niistä sitten seulotaan konferensseihin kelpuutettavat. Parasta antia näistä on Esan mielestä asiantuntijoiden antama palaute tarjolle lähetetystä ”paperista”.

Entäs nyt sitten?

Väitöstilaisuus jännittämiseen tuntuu painuneen jo lähes unohduksiin. Niin Esa ainakin väittää.

Tällä tiedemiehellä on luontevan rento suhtautuminen asioihin. Miten väitöskirja Teknillisessä korkeakoulussa arvostellaan on vieras asia. Tai mitä arvosanoja niistä annetaan. Selviäähän se sitten, kun lopullinen arvostelu on tehty. Väitöskahvien jälkeen eräs kokeilempi tutkija tuumasi, että kyllä siitä hyvä arvosana tulee.

Mikä on sitten väitöskirjan merkitys? Esa uskoo, että työtä hakiessa painaa työkokemus ja varmaankin lähinnä todetaan, että tutkinto on suoritettu.

Mitä nyt tästä eteenpäin? Jos voisi valita vapaasti ilman rajoitteita, niin Esa valitsisi tutkimustyön. Sellaisen tutkimuksen, jolla on kosketuspintaa käytäntöön. Hän haluaa nähdä työssä konkreettisen maalin, johon pyrkiä.

Hänellä on korkeakoulussa jo syksyllä alkaneen uuden tutkimuksen parissa työpesti ensi kesään. Mitä sitten tapahtuu? Esa tuumaa rauhallisesti, ettei hän tiedä ja jatkaa, että pitäisi varmaan alkaa tehdä asialle jotakin. Mutta vasta oli joulukuun ja tyttöystävän valmistujaiset Iso-Britanniassa ja niin edelleen, ettei

ole oikein ehtinyt hengähtää.

Entä elämän muut tärkeät asiat?

Tämä Esa Hyytiä on vaitelias mies. Pidempi oma-aloitteinen pohdinta syntyy aiheesta: mikä on vaikuttanut vahvasti elämään. Suunnannäyttäjikseen hän toteaa kaikki joiden ”kanssa on enemmän tullut vietettyä aikaa, nuorempana vanhemmat, sitten myös opettajat ja kaverit”. Opettajista tietenkin itseä kiinnostaneiden eli matemaattisten aineiden opettajat. ”Kyllä ne ovat tärkeitä tekijöitä, vaikka ei sitä ole miettinyt.” Kaveripiiristä on vaikea sanoa kummin päin asia oikein on: onko kaveripiiri kiinnostunut samoista asioista vai onko valikoitunut sellaisia, joita samanlaiset asiat kiinnostavat.

Onhan nuorella miehellä muitakin verkottumista meneillään. On jo jonkin aikaa ollut tyttöystävä Angeline Oh, jonka kotimaa on Singapore. Kulttuurieroista Esa toteaa, että paljon vähäisempiä ne ovat kuin olettaisi. Lähes maailmanlaajuisesti leviävä viihde on muun muassa samankaltaistanut elämän piiriä kaikkialla.

Sitten on vielä yksi keskustelun aihe, jota ei voi ohittaa: Karjala ja karjalaisuus.

”Päällimmäisenä tulee mieleen vanhempien harrastukset. Heille Karjala on isossa roolissa”, Esa vastaa.

Isä Kalevin ja äiti Pirkon juuret ovat vahvasti Metsäpirtissä ja Kivennavalla.

Karjala on Esa Hyytiälle vielä käymätöntä maaperää eikä se ainakaan lähitulevaisuudessa ole matkasuunnitelmissa.

”En näe tarpeellisuutta matkustaa sinne maisemia katselemaan. Mutta kaikkihan on mahdollista.”

Mitä Karjalan palautuskeskusteluun tulee, niin Esa on varauksellinen. Niin hänen mielestään pitääkin olla. Kun ei tarkkaan tunne asiaa, niin voimakasta mielipidettä suuntaan taikka toiseen ei kannata esittää.

Keskustelun loppupuolella mies vapautuu hymyyn, jossa häivähtää kunnan teekkarihenki.

Ilmi Pesonen

Laatokan puolustajat kokoontuvat Valamossa

Laatokan Puolustajien perinyehdistys kokoontuu vuositapaamiseen Uuden Valamon Luostarissa Heinävedellä **18. - 19.8.2005**. Tilaisuuteen ovat lämpimästi tervetulleita kaikki Laatokan veteraanit, heidän omaisensa, jälkeläisensä sekä ystävänsä!

Lämpimästi tervetulleita ovat myös kaikki Laatokan puolustuksen kalliista perinnöstä ja karjalaisuudesta kiinnostuneet!

Ohjelmaan kuuluu mm. professori Heikki Kirkisen esitelmä Wanhasta Valamosta. Lisäksi on mahdollisuus osallistua ehtoopalvelukseen ja tutustua ikoninäyttelyyn yhdistyksen vuosikokouksen ja vapaan seurustelun ohella.

Ilmoittautuminen yhdistyksen sihteerille Raili Jantuselle 1.8.2005 mennessä. puh 03-7157010. Osoite Kalliokatu 12, 18100 Heinola

Lisätietoja matkajärjestelyistä ja ilmoittautuminen yhteiskuljetukseen Erkki Marttilalle, puh 050 3518111.

6. Rajakomppaniaan kuuluneista haluaa tietoja, kuvia tai tekstiä

Teuvo Kuparinen
Kastevuorenkuja
4 B 28
02360 Espoo
puh.09-801 5617

Tulivatko Hatakat Metsäpirttiin Stolbovan rauhan 1617 jälkeen?

Metsäpirtin kirkolta etelään Lempaalaan johtavan tien varrella, 2-3 kilometriä kirkolta, oli Hatakkalan kylä. Valtaosalla kylän asukkaista oli sukunimenä Hatakka. Naapurikyliä olivat Metsäpirtti, Martinkorhola, Malaki, Sunikkala ja kauempana lännessä Paloniemi. Hatakkalan nimen taustalla on Hatakka-suku. Mutta mistä ja milloin kantaperheet olivat tulleet?

1600-luvun asiakirjoista poimittua

Ruotsi valloitti Käkisalmen läänin 1617 Stolbovan rauhassa. Suuri osa alkuperäistä väestöä siirtyi tämän jälkeen pois ja tilalle tuli uusia asukkaita lähempää Kannakselta ja aina Savoa myöten.

Vuoden 1631 maakirjan mukaan Hatakkalassa oli yksi verotettava talo, Lauri Heikinpoika (Larss Hendrichsson). Tilan kooksi mainitaan vuonna 1629 3 / 4 adrar ja seuraavana vuonna jo 1 1 / 8 adrar. Venäjän vallan aikana tilan koko on ollut 2 adrar. Lauri on mainittu myös vuoden 1637 verokirjassa Hattackilan kylässä. Hän maksaa nyt veroa 15 taalaa 24 äyriä sekä tuotteina 6 tynnyriä ja 24 kappaa.

Vuoden 1651 maakirjan mukaan Hatakkalassa on edelleen yksi verotettava talo, Heikki Hatakan (Hindrich Hatacka) talo, verotusarvoltaan 1 1/8. Veroja Heikki maksaa 7 taalaa 28 äyriä ja tuotteina 6 tynnyriä ja 24 kappaa, kuten 1637.

1688: Mikko ja Martti Hatakka
1689: Mikko ja Martti sekä populist Reko ja Pärttyli.

1690-luvulla ei Hatakkalan kylää mainita. Sen sijaan Korholan kylässä asuvat talonpojat Mikko ja Martti Hatakka sekä populist Pärttyli (Bertill) Hatakka ja Reko Ristonp (Grels Christers) Hatakka. Heidät mainitaan lähteissä 1690, 1692, 1694. Pärttyliä ei mainita enää vuoden 1694 lähteessä

eikä sen jälkeen. Martti kuolee ennen vuoden 1696 veronkantoa. Mikko maksaa edelleen veroja ja kärkejäkappoja yhden yksikön verran. Martin lapset ovat kerjuulla, samoin Reko.

Käkisalmen läänin tuomiokirjakortistossa on lukuisia tietoja Hatakoista.

Korholan kylässä mainitaan Antti Hatakka (1689) ja Antti Mikonp Hatakka (1688), Risto Hatakka (1698), Yrjö Hatakka (1666-1671), Mikko Hatakka (1688 ja 1690), Martti Hatakka (1694). Lisäksi löytyy Raudusta Olli Hatakka (1666) ja Suistamosta Tuomas Hatakka (1682).

Edellä olevien lähteiden valossa voitaisiin ”arvata” 1600-luvun Hatakoille seuraavaa sukulaisuutta:

Kantaisä: Heikki Hatakka (s. 1500-luvulla).

Lauri Heikinp. Hatakka (1600-luvulla, kuolee ennen v. 1650)

Heikki Laurinp. Hatakka (1600-luvulla, kuolee ennen v. 1688)

Mikko (Heikinp. ?) Hatakka (1600-luvulla, kuolee vuoden 1700 tienoilla)

Antti Mikonp. Hatakka (1650-luvulta 1700-luvulle).

Martti (Heikinp. ?) Hatakka (1600-luvulla, kuolee vuoden 1695 tienoilla)

Populien Reko ja Pärttyli sukuyhdyttä edellisiin en tunne. Samoin Risto Hatakan (hk 1698) ja Yrjö Hatakan (hk 1666-1671) liitanta on arvoitus.

Isonvihan jälkeinen aika 1700-luvulla

Isonvihan jälkeen alue palautui Venäjän hallintaan. Väestö sai jäädä paikoilleen. Ensimmäinen väestöluettelo on vuodelta 1724. Tuolloin Korholassa asui 3 Hatakan perhettä:

(1) Yrjö Hatakka (26 v) ja vaimo Birgitta Heikintr (62 v) sekä poikapuoli Risto (7 v).

(2) Yhtiömiess Samuel Hatakka (62 v) ja vaimo Aune (32 v) sekä tytär

Aune (6 v).

(3) Simo Hatakka (72 v) ja vaimo Anna (40 v) sekä poka Mikko (5 v).

En tunne, mikä on näiden kolmen Hatakan perheen liittymä aiemmin mainittuihin Hatakoihin. Myös Pyhäjärvellä (Vpl) asui muutamia Hatakan perheitä isonvihan jälkeen.

Seuraavat tiedot ovatkin sitten kirkonkirjatiedoista.

Metsäpirtin 1. rippikirja 1748-1764 esittää Korholan kylän väestön 9 aukeaman avulla. Miltei vastaavat tiedot löytyvät vuoden 1754 henkikirjasta.

Ensimmäisenä on mainittu Simo ja Maria Hatakan (H1) perhe. Seuraavalla sivulla on mainittu ensin Samuel ja Aune Hatakan (H2) perhe ja heidän jälkeensä Risto ja Anna Hatakan (H3) perhe. Kaikki isännät mainitaan talollisina (bonde). Seuraavassa kustakin perheestä ja jälkipolvista hieman tarkemmin.

Simo Hatakka (1652-1744) [H1]

Simo Hatakka ja vaimonsa Anna asuvat Korholassa. Heillä on ainakin 2 lasta, Simo ja Samuel. Simon ikä henkikirjassa 1724 on 72 v, jolloin hän olisi syntynyt vuonna 1652. Tämä tieto vaimon ja lasten ikätietoihin verrattuna ei tunnu uskottavalta.

Simo Simonp Hatakka (1715-1786) [H11]

Simo Hatakka ja vaimonsa Maria Juhontr Kuokkanen (1715-1768) asuvat Korholan 1. tilaa. Heillä lapset Anna (1738-1773), Valpuri (1740-), Martti (1743-1796), Kaarina (1746-1804), Susanna (174?), Maria (1757-1786) ja Johanna.

Anna avioituu Matti Korkan (1724-1786) kanssa. He asuvat Korholassa.

Valpuri avioituu Mikko Turusen kanssa ja muuttaa miniäksi Vuolteelle.

Martti [H113] avioituu Saara Matintr Lemmetyn (1745-1808) kanssa.

Kaarina avioituu Antti Yrjönp Myöhäsen (1744-1830) kanssa ja muuttaa Koukunniemeen.

Susanna avioituu Yrjö Simonp Läärän kanssa ja muuttaa miniäksi Vuolteelle.

Maria avioituu Taavi Ahtiaisen (1749-1809) kanssa ja muuttaa Jaamaan. Taavi avioituu Marian jälkeen kolmasti.

Martti Hatakalla [H113] ja Saara Lemmetyllä on 6 lasta: Valpuri, Heikki (1767-1818), Maria (1770-1836), Simo (1772-1833), Jaakko (1784-1794), Martti (1787-1807). Martti asuu koko ikänsä Korholassa talonpoikana.

Heikki Martinp Hatakka [H1132] avioituu ensin Anna Peltosen, sitten Anna Tuokon ja kolmannen kerran Ristiina Hämäläisen kanssa. Heikillä on yhteensä 9 lasta. Hänen Martti-pojallaan (1798-1862) on jälkipolvea. Martti on kirjattu talonpojaksi Hatakkala 1:en.

Maria [H1133] avioituu Matti Peltosen (1771-1840) kanssa ja muuttaa Vanhaan-jaamaan.

Simo Martinp Hatakka [H1134] avioituu Jaamassa asuvan Aune Peltosen (1778-1844) kanssa. He saavat 8 lasta. Poikalapsista Heikillä (1804-1857), Simolla (1811-1841), Martilla (1813-) ja Kaaprella (1819-1879) on jälkipolvea.

Samuel Hatakka (1662-1754) [H2]

Samuel Hatakka ja vaimonsa Aune Matintr Sihvo (1692-1765) asuvat Korholan 2. taloa. Samuelin esipolvea en tunne. Samuelilla ja Aunella lapset Anna (1714-1786), Aune (1718-1784), Yrjö (1720-1790), Valpuri (1721-1798), Samuel (1723-1766) ja Antti (1735-1743).

Anna avioituu Juho Mikonp Haapsaaren (1712-1776) kanssa.

Aune avioituu Juho Nallin kanssa ja muuttaa Lapanaisiin.

Yrjö [H23] avioituu Magdaleena Yrjönp Haapsaaren (1726-1786) kanssa.

Valpuri avioituu Antti Valkosen (1714-1790) kanssa ja muuttaa Kiviniemeen.

Samuel [H25] avioituu Eeva Eevan (1737-) kanssa.

Yrjö Hatakalla [H23] ja Magdaleena Haapsaarella lapset Anna (1750-1835), Juho (1752-1754), Aune (1755-1825), Liisa (1757-1782), Samuel (1767-1814) ja Mikko (1771). Yrjö asuu Korholassa talonpoikana kuolemaansa asti.

Anna avioituu Absalon Hyytiän (1744-1816) kanssa ja muuttaa Saaroisiin.

Aune avioituu Metsäpirtin kirkolle Matti Kuopan (1749-1815) kanssa.

Liisa avioituu Martti Tuokon (1758-1823) kanssa ja muuttaa kirkonkylään.

Samuel avioituu Liisa Sikiön (1768) kanssa. Heillä 2 poikalasta.

Samuel Hatakalla [H25] ja vaimollaan Eeva Eevalla lapset Heikki (1760-1812) ja Maria (1764). Samuel asuu Korholassa. Eeva-vaimo avioituu Samuelin jälkeen Matti Heikinp Pusan kanssa.

Heikki-poika avioituu Sohvi Hyytiän (1762-1804) kanssa. Heillä 5 lasta. Heikki asuu Korholassa talonpoikana.

Risto Ristonp Hatakka (1710-1760) [H3]

Risto Hatakka on todennäköisesti HK 1698:ssa mainitun Christer Hatakan poika. Onko hän myös HK 1724:ssa mainittu Yrjö Hatakan poikapuoli Risto (7 v)? Nämä liittymät ovat vahvistusta vailla. Risto ja vaimonsa Anna Pietarintr Pauku (1713-1791) asuvat Korholan 3. Hatakan taloa. Heillä lapset Simo (1723-1812), Risto (1735-1798), Mikko (1737-1797), Heikki (1740-1796), Martti (1741-1796), Lauri (1745-1820), Juho (1745-1808), Aatami (1747-1749), Tapani (1753-1754). Riston kuoleman jälkeen tulee taloon puuskaksi Pärttyli Rautiainen Taipaleesta. Ristolla on todella laaja Hatakka-nimeä kantava jälkipolvi 7 naimaikään kasvaneen pojan kautta.

Simo Hatakka [H31] (1723-1812) avioituu ensin Kaarina Eevan (1734-1766) ja hänen jälkeensä Maria Sallisen (1745-1791) kanssa. Simolla lapset: Anna (1755-), Johannes (1762-), Maria (1764-), Simo (1771-), Lauri (1775-) ja Risto (1777-1829), Maria (1779-).

Lauri Simonp Hatakka [H315] avioituu Liisa Matintr Miettisen kanssa.

Risto Simonp Hatakka [H316] avioituu Maria Pärttylintr Ilosen (1782-) kanssa.

Risto Hatakka [H32] (1735-1798) avioituu Maria Laulajaisen (1733-1782) kanssa. Heillä lapset Antti (1764-1767), Risto (1768-1768) ja Martti (1772-1840). Riston toinen vaimo ...

Martti Ristonp Hatakka [H323] avioituu Eeva Juhontr Jäppisen (1778-) kanssa.

Mikko Hatakka [H33] (1737-1797) avioituu Jaamassa asuvan Katariina

Immosen (1740-1809) kanssa. Heillä lapset Anna (1760-1803), Johannes (1771), Valpuri (1777), Katariina (1778) ja Jaakko (1778).

Heikki Hatakka [H34] (1740-1796) avioituu ensin Katariina Ukkosen (1740-) ja sitten Valpuri Tynkkysen (1769-1801) kanssa. Heikillä Juho-poika (1793-1867) ja Maria-tytär (1796).

Juho Heikinp Hatakka [H341] avioituu ensin Maria Lampun (1790-1829) ja sitten Anna Hämäläisen (1801-1862) kanssa. Juho asuu talonpoikana Hatakkalassa.

Martti Hatakka [H35] (1741-1796) avioituu Anna Nevalaisen (1746-1786) kanssa. Heillä tyttäret Katariina (1774), Anna (1776) ja Mikko (1783-1850).

Mikko Martinp Hatakka [H353] avioituu Aune Samuelintr Hatakan (1788) kanssa. He asuvat talonpoikana Arkuntanhua 12:ssa.

Lauri Hatakka [H36] (1745-1820) avioituu Metsäpirtin kirkolla asuvan Anna Simontr Metson (1748-1808) kanssa. Heillä lapset Hanna (1779-1844), Tapani (1787-1842), Anna (1790-1843) ja Aune (1793).

Juho Hatakka [H37] (1745-1808) avioituu Anna Pietarintr Turkkisen (1745-) kanssa. Anna on kotoisin Haparaisista. Heillä lapset Risto (1773-) ja Juho (1775-1825).

Juho Juhonp Hatakka [H372] avioituu Anna Tuomaantr Haapsaaren (1780-1850) kanssa. Juho asuu talonpoikana Arkuntanhua 12:ssa.

Hatakat Metsäpirtin eri kylissä

Hatakan alkukoti Metsäpirtissä on epäilemättä Hatakkalan kylä, kuten edellä asiakirjojen pohjalta on todettu. Hatakkalan kylän nimeä ei ole mainittu 1700-luvun puolella kirkonkirjoissa, vaan asukkaat on kirjattu Korholan suurkylään. Vasta vuodesta 1830 alkaen Hatakkalan kylä on kirjattu omana kylänään.

Kaikki edellä kuvatut 3 Hatakan sukuhaaraa asuivat alkujaan Hatakkalassa.

Arkuntanhualla (12) eli **Lääväkylässä** asui rippikirjan 1831-43 mukaan talollinen Juho Heikinp Hatakan (1793-1867) ja Anna Yrjönp Hämäläisen perhe eli edellä kuvattu [H341]. Toista

Hatakan taloa asui talonpoika Mikko Martinp Hatakka (1786-) ja vaimonsa Aune Hatakka (1788-) eli edellä mainittu [H353]. Kolmannessa Hatakan talossa asuvat Lauri Hatakan [H36] lapset Aune miehensä Aatami Kirveen kanssa sekä Anna ja Tapani. Neljättä Hatakan taloa asuvat Juho Hatakan [H372] leski Anna Haapsaari ja jälkipolvi. On luultavaa, että veljekset Heikki [H34], Martti [H35], Lauri [H36] ja Juho [H37] ovat asuneet Arkuntanhualla jo 1700-luvun puolelta asti.

Simo Martinp Hatakka (1830-) muutti vävyksi Joentaalle avioiduttuaan Anna Juhontr Paakelin (1832-) kanssa. Simo oli Yrjö Hatakan [H23] Samuelin Martin poika. Muita Hatakoita ei Joentaalla asunut.

Martinkorhola sijaitsi Hatakanmäen luona. Täällä asui 1850-luvulla itsellinen Juho Martinp Hatakka (1831), joka muutti Hatakkalasta Martinkorholaan avioiduttuaan Valpuri Heikkosen

kanssa. Juho oli Mikko Hatakan [H33] Jaakon Martin poika.

Kaapre Simonp Hatakka (1819-1879) muutti vaimonsa Loviisa Tenkasen kuoleman jälkeen Martinkorholaan, jossa hän asui sittemmin talonpoikana poikansa Emmanuelin perheen kanssa. Kaapre oli Martti Hatakan [H113] Simon poika.

Itsellinen Yrjö Samuelinp Hatakka (1802-1856) muuttaa ensin Vanhaan-jaamaan ja sieltä Saaroisiin 2. vaimonsa Maria Eevan kanssa. Yrjö oli Yrjö Hatakan [H23] Samuelin poika. Yrjön jälkipolvea asui Saaroisissa.

Risto Martinp Hatakka (1805-1875) muuttaa Saaroisiin perheensä kanssa. Hänen jälkipolvensa asuu Saaroisissa. Risto oli Risto Hatakan [H32] Martin poika.

Talonpoika Kaapro Mikonp Hatakka (1830) ja Anna Hämäläinen asuivat Terenttilässä 1860-luvulta alkaen. Kaapro oli Martti Hatakan [H35] Mi-

kon poika.

Metsäpirtistä Sakkolan kirkolle muutti 1850-luvun puolivälissä Simo Martinp Hatakka (1828-1895) ja vaimonsa Maria Kelo. Simo toimi Sakkolan kirkon urkujen polkijana 1870-luvulta alkaen. Simo oli Martti Hatakan [H113] Heikin Martin poika.

Hatakoilla oma sukuseura

Hatakan sukuseura on perustettu 1985. Sukuseuraan kuuluvat Jääsen, Kirvun, Antrean ja Metsäpirtin Hatakat. Seura julkaisee omaa lehteään. Seuran kotisivut osoitteessa www.hatakka.fi.

Kalevi Hyytiä

Simo Hatakan Simon Martin Heikin Aunen Martin (Laulajainen) Anna-Liisan Olavin poika.
www.metsapirtti.fi

Karjalaista ruokaperinnettä: Sorkkarokka ja pullamaito

Sorkkarokka ja pullamaito molemmat ovat vanhoja laskiaisruokia, joita nautittiin lähes kaikissa kodeissa.

Lapset eivät aina olleet ihastuneita siansorkkiin, niinpä rokasta löytyi myös muunlaista lihaa.

Vanhempi väki ei olisi mistään hinnasta vaihtanut sorkkia muuhun lihaan.

Pullamaito oli jälkiruokana ja jos oikein onnisti, saattoipa sitä saada laskiaisena välipalaksikin. Mikä ruoka maistuisi ulkoilun jälkeen paremmalta!

SORKKAROKKA

2 kuppia herneitä
2 litraa vettä
2 kpl porkkanointa
6-7 kpl maustepippureita
noin 0,5 kg lihaa
suolaa

Herneet pannaan kylmään veteen likoamaan yöksi. Suolatut sorkat liotetaan. Herneet pannaan kiehumään liotusveteensä, liha, porkkanakuutiot ja pippurit lisätään. Keitto saa kiehua hiljalleen, kunnes herneet ja liha ovat kypsiä. Tarkistetaan suolan tarve, liha ja sorkat paloitellaan, pannaan maljaan ja liemi kaadetaan päälle. Tarjoillaan kuumana.

PULLAMAITO

Pienehkö laskiaispulla lautaselle, lisätään kuuma maito. Ruoka on heti valmista nautittavaksi.

Nyt syömään rokkaa, niin että männöt polvet kokkaa!

Laskiaisterveisin

Raili Leino (Kopperoinen)
Sakkolan Haparainen
Halikko

Nii meil eletään ko muuvvoalkii: sika syyvvää nahkoinie, leipä kuorinie. (Sakkola)

Syyvä pittää, vaikkei tervettä päivää näkis.
(Vuoksenranta)

Työ on ko tervoa,
unj on ko siirappii.
(Sakkola)

Ei unest kekkuo soa.
(Metsäpirtti)

Minne matka ensi kesänä?

Lähetä tiedot suven 2005 kotiseutumatkoista Karjalaan!

Julkaisemme koosteen kesän matkoista

Suvannon Seudun maaliskuun lopulla ilmestyvässä numerossa.

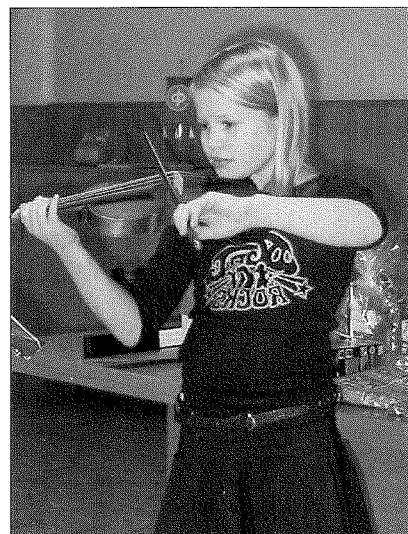
Laita mukaan tiedot matkan ajankohdasta, kohteesta ja yhteyshenkilöistä, jotka antavat lisätietoja mukaan lähteville.

Aineistot on oltava lehden toimituksessa pe 4.3. mennessä mielellään sähköpostilla marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Veteraaniveljien kvartetti vasem. Leino Rouvinen, Antti Maunula, Aarne Karvanen ja Paavo Punkari esitti useita lauluja juhlassa.

Sakkolaissäveliä Huittisten Karjalaisten joulujuhlissa

Sakkolan nuoret Saana ja Essi esittivät taidokkaasti huilu- ja viulusuuloja.

Huittisten Karjalaisten joulujuhla on perinteisesti ollut yksi vuoden odotetuimpia tapahtumia Huittisten Karjalaisten toiminnassa. Niinpä nytkin 15.12. osuuspankin kokoustiloihin oli kokoontunut lähes sataan nouseva yleisömäärä. Seuran varapuheenjohtaja Paavo Punkari toivotteli seuran jäsenet tervetulleeksi tilaisuuteen toimien samalla juhlan juontajana.

Yhteislaulujen lomassa Naskalin lapset Saana ja Essi esittivät huilu- ja viulusuuloja. Viime kesäistä Sakkola-juhlaa muisteltiin. Paavo Punkari haastatteli räisäläissyntyistä Milja

Kesosta, joka oli jatkosodan aikana ollut lottatehtävissä kotiseudullaan. Seurakunnan tervehdyksen juhlaan toi Johanneksessa sukujuurensa omannut seurakuntalehtori Tuula Väntsi.

Veteraaniveljien lauluryhmästä kvartetti Leino Rouvinen, Antti Maunula, Aarne Karvanen ja Paavo Punkari esittivät useita lauluja. Väliajalla nautittiin emäntien tarjoama maittava joulupuuro ja tämän jälkeen pukki vieraili. Arpa-jaisten yhteydessä veisteltiin monta hyvää juttua niin pyhäjärveläisistä kuin sakkolalaisistakin voittajista. Tilaisuuden päätössanat esitti seuran puheenjohtaja Reino Äikiä.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Merkkipäiviä Lampun suvussa

Lampun suku on kotoisin Sakkolan Ojaniemestä ja Tommin Juhon jälkeläisiä.

85 vuotta täytti 23.12.2004 Lauri Lamppu Valkeakoskelta. Lauri Lamppu kuuluu Sakkola-Säätiön valtuuskuntaan. Aikaisemmin hän on ollut toiminut mm. Sakkolan Sotainvalidikerhon sihteerinä, harrastanut kilpaurheilua Sakkolan Jäntevän riveissä ja kuulunut Sakkolan Suojeluskuntaan.

Lauri aloitti koulunkäynnin Hovinkylän kansakoulussa. Talvisotaan Lauri osallistui Raatteen tiellä ja haavoittui vaikeasti jatkosodassa Karjalan kannaksella Valkeasaarella.

Maija-Liisa Lamppu.

Syntymäpäiväänsä Lauri vietti Irja-puolisonsa kanssa Naantalın kylpylässä.

70 vuotta täytti 26.9.2004 Maija-Liisa Lamppu Raisiossa. Hän on toiminut Sakkola-Seuran johtotehtävissä Helsingissä asuessaan. Maija-Liisa on Raision Karjalaisten varapuheenjohtaja.

60 vuotta täytti 24.9.2004 Riitta Nikkonen, o.s. Lamppu, Raisiossa. Riitta on Lauri Lampun tytär ja mm. Raision Karjalaisten puheenjohtaja.

Lauri Lamppu.

Riitta Nikkonen.

Meskasten muistoja

Vanhassa kuvassa poseeraavat Anna-Leena Meskanen, o.s. Uosukainen, syntynyt 1888 Valkjärven Uosukalassa, vanhemmat Helena ja Tuomas Uosukainen.

Sekä Juho Meskanen, syntynyt 1876, Helena ja Matti Meskasen perheeseen Sakkolan Vilakkalassa. Heidät on vihitty 1912 Sakkolan Haitermaassa.

Pannusaarella Meskaset asuivat jonkin aikaa ennen muuttoaan Pyhäjärven Salitsanrannalle. Kuva on vuodelta 1953 tai 1954 Punkaharjun, ennen Säämingin pitäjän Vuoriniemeltä.

Perheen elossa olevista lapsista Kalervo Meskasen syntymäkoti oli Salitsanrannalla ja Henni Jalokinoksen sekä Hilka Kososen Pannusaarella. Sisarusket kuvattu syksyllä 2003 Hilkan 80-vuotispäivillä.

Herrojen parturina 65 vuotta

Sakkolan Haitermaalla 2.11.1924 syntynyt Aino Lilja, o.s. Valtonen, täytti 80 vuotta Vihdin Ojakkalassa.

Aino Lilja on parturoinut miesten hiuksia miltei tarkalleen 65 vuotta ja tekee sitä yhä voimiensa mukaan.

– Menin 14-vuotiaana parturinoppiin Kiviniemessä, ja sitten oli edessä varsinainen parturityö. Kiviniemessä hän oli varuskunta, joten muutaman vuoden ennen talvisotaa oli asiakkaina pääosin armeijan miehiä alokkaita korkeisiin upseereihin.

Tukkaansa siistimään eksyi välillä monia senaikaista julkiksiakin. Koko Suomen tuntema ja rakastama Olavi Virta, harmonikkataituri Viljo "Vili" Vesterinen, runoilija Yrjö Jylhä, juoksija Ilmari Salminen ja runoilija Jorma Nortimo muiden muassa ovat istuneet Ainon asiakkaina.

Hiuksia leikatessa hän tutustui myös tulevaan aviomieheensä, vihtiläiseen Urpo Liljaan. Heidän avioliittoaan on kestänyt jo yli 60 vuotta.

Aino on vanhempineen ja sisaruskineen joutunut lähtemään sotaa pakoon evakkotielle kahdesti, mutta

lapsuuden ja nuoruuden leikkipaikat ovat yhä tarkasti mielessä. Kotiseudulle on yhä ikävä, kotiseutumatkoja hän on tehnyt jo pitkään.

– Ensimmäisen reissuni teimme ystävättäreni kanssa venäläisnaisiksi pukeutuneina salaa siihen aikana, kun kotiseudulle meno oli vielä kielletty. Kaikki meni hyvin, ja rikos lienee jo vanhentunut...

Aino kertoo, että nuorena mieli teki

kouluun, mutta toisin kävi.

– Taipumukseni viittasivat jo pikkuliikkana parturin ammattiin, sillä leikkasin salaa kissaltamme viikset. Ennenhän se oli, kun vielä pysyvät sakset hyvin kädessä. Vanhat uskolliset asiakkaat soittelevat yhä, ja lähinnä terapiamielessä palvelen heitä vointini mukaan.

Perheen ensimmäinen evakkomatka suuntautui Kylmäkoskelle, ja jäi Ainon mieleen aikamoisena koettelemuksena.

– Oli kylmää, pommituksia pelättiin ja ruokaa oli niukasti. Tavarat jäivät suureksi osaksi Karjalaan eikä rahakaan ollut paljon. Meitä oli majoitettu samaan huoneeseen kaksi perhettä, yhteensä 17 henkeä. Sänkyjä oli neljä, joten pienimmät lapset joutuivat nukkamaan lattialla.

Parturin välineet ja ammattitaito tulivat mukana, ja pian oli Ainolla töitä niin paljon kuin ehti tekemään.

Karjalaisuus elää yhä vahvana Liljan perheessä. Se on periytynyt lapsiin ja todennäköisesti myös tulevaankin polveen. Vaikka aviomies Urpo on uusmaalainen, on hänkin kuulunut Sakkola-Seuraan jo kymmenet vuodet.

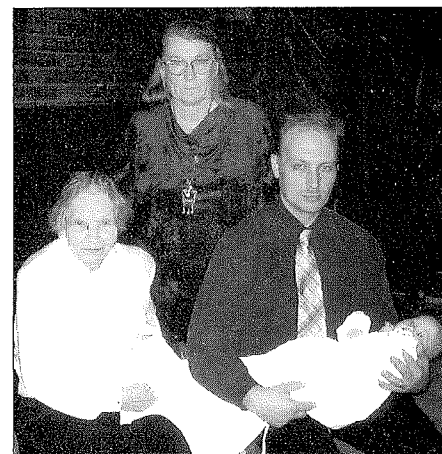
Pekka Myllö

Rytyn lapsilla 500 vuotta täyteen

Sakkolan hovinkyläläisten Hellin ja Kaino Rytyn lapset täyttivät 9.2.2005 yhteensä 500 vuotta! Takarivi vasemmalta: Ritva Laaksonen, Virpi Gustafsson, Eija Kankare, Vesa Rytty, Yrjö Rytty, Jaakko Rytty. Eturivi vasemmalta: Maija Haliseva, Tuula Viikari, Aarre Rytty ja Usko Rytty.

Neljä polvea

Sakkolan Petäjäjärven sukujuurta neljässä polvessa. Kuvassa Taimi Nihti, o.s. Heino, jonka vanhemmat olivat Aino ja Rikhard Heino, sekä Taimin tytär Seija Nissi ja tyttärenpoika Mika Nissi sylissään poikansa Tuomas Juho Mikael Nissi. Kuva on otettu ristiäisissä 14.11.2004 Aurassa.

KUOLLEITA

**Anna-Maria Tuomisen
muistolle
18.9.1919 – 8.9.2004**

Yksi rikas elämä on ohitse. Monet rakkaat muistot siitä ovat jäljellä. Ne rikastuttavat Anna-tädin läheisten elämää joka päivä. Hän on yhä läsnä monin eri tavoin. Haluan kunnioittaa ja kiittää omalta osaltani kummitätiäni muistoa tällä kirjoituksella.

Anna syntyi kolmilapsiseen Hilja ja Pekko Hinkkasen perheeseen 18.9.1919 Sakkolan Hovinkylässä. Lauri oli kaksi vuotta vanhempi ja Olavi kaksi vuotta nuorempi. Lapsuus- ja nuoruusvuodet elettiin tiiviissä karjalaisessa kyläyhteisössä, jossa läsnä olivat suku, serkut, naapurit, kansakoulu, emäntäkoulu, ompeluseura ja kirjastoseura. Lahjoitusmaatalonpoikien tilalliset perheineen ja lapsineen uurastivat ja katsoivat toiveikkaina kohti huomista. He perustivat yhteisen Hovinkyläseurankin yhteenkuuluvuuden osoittimeksi. Työhön, toimeliaisuuteen ja sosiaalisuuteen kasvu oli itsestäänselvyys.

Annalla oli hyvä muisti. Hän oli koko elämänsä ajan erinomainen kertoja sekä tietopankki. Jossain määrin yllättävää kuitenkin oli, että hän osallistui vain kerran matkalle kotikonnuilleen Sakkolaan. Sain olla itsekin juuri tuolla matkalla mukana, kuten useimmat Anna-tädin lapsista.

”Vartiovuoroa oli aina kerrallaan päiväsaikaan kaksi ja öisin yksi tunti, jopa –44 asteen pakkasen paukuessa.”

Lottatehtävät

Talvisodan syttyminen 30.11.1939 muutti kaiken. Anna liittyi Lotta Svärd-järjestön Käkisalmen piirin Sakkolan paikallisosastoon, toimisto- ja viestijaoston tehtäviin eli ilmavalvontaan. Lokakuun lopulla 20-vuotias Anna joutui lähtemään pois kotoa Petäjärvelle harjaantumaan ilmavalvontatehtäviin Pulakan talon pihapiiriin. Talvisodan syttymispäivänä klo 6.00 – eli samaan aikaan kun Viipuria alettiin pommittaa, Anna kertoi olleensa jo Ryhmän kansakoulun katolla ilmavalvontalottana. Kuorma-autolla jouduttiin perääntymään Vuoksen toiselle puolelle Kiviniemen sillan ylitse. Seuraava yö vietettiin Suvannon länsirannalla.

Matka jatkui kuorma-auton lavalla Vuokselan pitäjään Hirvisaaren kylään. Täällä Anna oli ilmavalvontalottana kolme kuukautta. Hän kertoi, että metsän reunassa sijainneen talon katolla oli päivystyspaikka. Vartiovuoroa oli aina kerrallaan päiväsaikaan kaksi ja öisin yksi tunti, jopa –44 asteen pakkasen paukuessa. Hirvisaaren kylässä oli kaiken kaikkiaan yhdeksän lottaa, kaksi suojeluskuntakaartilaista ja vartiopäällikkönä opettaja.

Ensimmäisessä evakossa

Talvisodan viimeisinä päivinä Neuvostoliiton tykistö ampui aivan päällä. Siirtokäsky tuli 12.3.1940 eli ensimmäinen evakkomatka alkoi. Linja-autoilla matkattiin kohti Savoia. Savonlinnassa ja Kuopiossa yövyttiin muutama yö. Lotat siirrettiin varmuuden varalle Siilinjärvelle rauhaan paikkaan.

Kotiväen evakkomatka kulki väli- rauhan aikana Urjalaan, Toijalaan ja kesäksi Aitolahdelle. Vapuksi Anna matkusti Toijalaan, missä hän tapasi koko perheensä. Vanhemmat Hilja ja Pekko olivat asuneet koko talvisodan ajan Urjalassa, Uhdinkylässä Vieno ja Paavo Valkaman kotona. Anna-täti

kertoi usein yhtä kokemusta Toijalan vappuaamusta. Hän oli lottapuvustaan kävelyllä Toijalan kylänraitilla. Mukana olivat myös veljet. Välimäen ravintolan omistajarouva näki nuorten kävelevän ohitse. Hän ehätti perään ja kysyi reipasotteiselta nuorelta lotalta, tahtoisiko tämä tulla tarjoilijanoppiin. Niinpä Anna olikin Välimäen ravintolan palveluksessa vuoden ja kaksi kuukautta. Rouva luotti nuoreen tarjoilijaansa täysin, mistä oli osoituksena jopa kassan avainten hallussapito.

Uusi alku

Juhannuksena vuonna 1941 Hinkkasen muuttivat Aitolahdelle Sorilaan. He saivat rintamamiestilan, jolle olikin tarkoitus jäädä pysyvästi. Veljekset tekivät koko kesän rivakasti rakennustöitä. Hirsisauna valmistui ensiksi. Aitolahden aika ei kuitenkaan jäänyt pitkäksi, sillä syyskuussa tuli tieto, että karjalaiset evakot saisivat palata koteihinsa Karjalaan. Jatkosota oli alkanut juhannuksena 1941, mutta Pekko Hinkkasta ei sekään pidätelty. Usko suomalaisiin sotilaisiin ja Suomen armeijaan oli tuolloin luja. Lokakuun lopussa saavuttiinkin takaisin Hovinkylään. Kotitalo oli pystyssä, mutta venäläisten jäljiltä erittäin huonossa kunnossa. Elämä alkoi uudelleen. Veljet joutuivat lähtemään elokuun lopussa Syvärille jatkosotaan. Vanhemmat ja Anna asuivat kotitaloa.

Maalis-huhtikuussa 1942 perhettä koitti suru, sillä Pekolla todettiin vatsasyöpä. Anna-täti matkusti isänsä kanssa Helsinkiin. Mehiläisen sairaalassa lääkäri totesi iltakierron aikana, ettei mitään ollut enää tehtävissä. Samana iltana Anna istui isänsä kanssa Viipuriin matkaavassa yöjunassa. Valkjärven asemalta loppumatka taittui kotiin erään sotilaan kyydillä. Pekko menehtyi kotonaan 10.4.1943 ja haudattiin Sakkolan hautausmaalle.

Hovinkylästä Neuvostoliiton rajalle oli ainoastaan 20 kilometriä. Jyske ja sodan äänet kuuluivat koko ajan. Jos oli hiljaista, rauhallisuus pelotti vielä enemmän.

Toiselle evakkomatkalle

Juhannuksen alla vuonna 1944 lähdettiin Hovinkylästä evakkomatkalle

”Emäntä oli karjalaisia kohtaan suopea, mutta arvonsa tunteva. Kevääseen asti Anna eleli lehmien ja hevosten kanssa Ollilan tilalla.”

viimeisen kerran. Annalla oli mukanaan kaksi hevosta ja tavarakuorma. Jonossa kuljettiin peräkanaa. Äiti Hilja oli lähtenyt karjan kanssa päivää aikaisemmin. Anna-täti vietti viimeisen yön kotonaan ypyöksin. Sota voimistui.

Evakot kulkivat Kiviniemestä Panusaareen, jossa yövyttiin Huuskan talossa. Suuntana oli Savo ja matka eteni verkkaisesti. Mikkeliin saakka kuljettiin hevoskyydillä. Kun venäläiset pommittajakoneet tulivat lähetyville, piilouduttiin metsän suojaan. Hevoset saivat syödä laitumilla missä vain. Ihmiset täyttivät vatsansa, minkä kasiansa pohjilta löysivät.

Mikkeliin saapumisen jälkeen Anna ihmetteli, miksi ihmiset kulkivat kansallispuvuissaan. Päivät olivat menneet aivan sekaisin. Selvisi, että oli juhannus. Juhannuksesta huolimatta matka jatkui junalla kohti Suolahtea. Anna tiesi, että Hilja-äiti oli jo saapunut Saarijärvelle. Anna kulki yksistään kahden hevosen ja pienen kuormansa kanssa Saarijärvelle Kalmarin kylään, jossa vihdoin tapasi äitinsä.

Kesäkuun lopulla Anna-täti kertoi nähneensä keskellä päivää näyn. Ensin kuului valtava jysähdys, ja sitä seurasi helinä aivan kuin kirkonkellot olisivat soineet. Pian saapui rintamalta suruviesti. Lauri-veli oli kaatunut 28.6.1944 Ihantalan kovissa taisteluissa. Myös Olavi-veli oli haavoittunut perääntymistaisteluiden aikaan Syvärin voimalaitoksella. Hän sai käsikrantaatista sirpaleita päähänsä, mistä jäi 10 prosentin sotainvaliditeetti.

Kalmarissa elettiin elokuuhun saakka, kunnes tuli siirto Laukaaseen. Laukaan Ollilan talo oli suurtila ja päärakennus komea. Iso navetta tarjosi karjalle myös hyvät tilat. Emäntä oli karjalaisia kohtaan suopea, mutta arvonsa tunteva. Kevääseen asti Anna eleli lehmien ja hevosten kanssa Ollilan tilalla.

Kohti pysyvää

Jatkosota loppui syyskuussa 1944. Olavi-veli viihittiin Sakkolan Petäjärven kylästä kotoisin olevan Saimi Nuoran kanssa Äänekosken kirkossa pääsiäisenä 1945. Saimi oli Annan parhaita nuoruuden ystäviä. Alttarilla seisoj samanaikaisesti kolme vihkiparia. Koko perhe eli Hilja-äiti, Anna ja nuoripari muuttivat Laukaasta Vesilahdelle huhti-toukokuun vaihteessa 1945. Katto saatiin pään päälle Vesilahdelta Narvan kylästä ja Luukkaalan talosta.

Syyskuussa synnyin minä ja Annasta tuli rakas kummitäti lähes 60 vuoden ajaksi. Talvi vierähti Luukkaalassa, ja toukokuussa jälleen uusi muutto. Nyt koti saatiin vähäksi aikaa saman kunnan Vakkalan kylästä Kouvon Paavolan talosta. Toinen pää isoa päärakennusta oli Hinkkasen perheen käytössä. Veljeni Pekka näki päivänvalon Paavolan pirtin kulumahuoneessa syyskuun alussa vuonna 1946. Pysyvä Koivikko-niminen asutustila oli tuolloin jo lohkottu Laukon kartanon maista Pyhäjärven toiselta rannalta. Rakennuksia ei ollut alussa paikalla kuin yksi iso lato. Tuon ladon nurkkaan perustettiin rakentamisen ajaksi tilapäinen huoltokeskus. Kesällä asuttiinkin ladon päätyä. Koivikon tilan päärakennus, tyyppitalo silloisten määräysten mukaan, valmistui syyskuksi, jonne kolmen sukupolven ydinperhe muutti asumaan. Tilan koko oli tuolloin 42 hehtaaria, josta peltoa oli 14 ha.

Kolunkulmalle omaan kotiin

Koivikon tilan rakennustyössä tarvittiin hyviä kirvesmiehiä. Niin Arvo Tuominen Tottijärven Kolunkulmasta tutustui paikkakunnalle muuttaneisiin evakkoihin ja erityisesti Annaan. Annan ja Arvon häät vietettiin Koivikon ison koivun juurella 17.7.1948. Hämäläiskarjalainen avioliitto alkoi. Anna muutti 20.1.1949 Hinkkasen talon vinttikamarista omaan kotiin naapuripitäjään Joenpohjan kylään Kolunkulmalle. Maanviljelystilan emännöys alkoi. Aviomies Arvo oli myös paikkakunnan yksi parhaista kirvesmiehistä koko elämänsä ajan. Työn täyteiset vuodet olivat edessä. Lapset syntyivät: Marjatta (1949), Sirkka (1951), Tarmo (1952), Mauri (1954) sekä Teuvo (1956). Kuollessa syntyi lisäksi yksi tyttövau-

va. Lastenlapsia on yhteensä kuusi. Perhekeskeisyys ja loputon huolenpito läheisistä oli Anna-tädin tärkein asia elämässä.

Aviomies Arvo menehtyi pitkäaikaiseen sairauteensa vuonna 1992 Nokialla. Yhteinen 44 vuoden taival päättyi. Anna-täti eli 12 vuotta leskenä ja jakoi arjen poikansa Teuvon kanssa sekä pihapiirissä asuvan poikansa Maurin perheen kanssa. Elämästä 29 vuotta oli monipolvista Hinkkasen Annan evakkotalolta ja valmistautumista rikkaaseen Tuomisen Annan elämään, jota kesti yhteensä 56 vuotta. Hän sai asua omassa kodissaan lähes kuolemaansa asti. Anna nukkui pois Nokian terveyskeskuksessa 8.9.2004.

Anna-täti muistetaan aina. Karjalainen murre säilyi rikkaana, samoin monet sutkaukset ja sanonnat.

Hänen sosiaalinen ja empaattinen olemuksensa veti puoleensa karismaattisella tavalla kaikkia ihmisiä. Hänen kotinsa huokui lämpöä, loputonta tarjoilua ja huolenpitoa. Anna-täti oli käsityön mestari. Kangaspuut hölskyivät. Oppia annettiin kaikille sitä haluaville, myös minulle. Sukkapiikoilla syntyi sukkia ja lapasia koko perheelle, sukulaisille ja diakoniamyyjäisiin. Virkkukoukku kulutti lankaa määrättömän määrän. Kapiokirstussa oli aina valikoima liinoja, verhoja, tyydynpäälyksiä ja peittoja. ”Minkä sie nyt ottaisit näistä”, oli lause joka toistui, kun hän tekemiään töitään ilolla esitteli. Ja otinhan minä, onneksi. Tämä käsityön lahja siirtyi myös tyttärelle Sirkalle, joka on tilkkutyötaiteilija. Anna-tädillä oli myös viherpeukalo kohdallaan niin pihalla kuin sisällä. Pelargonioitten ehtymätön rivi toivotti jokaisen taloon astujan lämpimästi tervetulleeksi.

Viimeiset vuodet rajoittivat aktiivista elämää. Henkinen vireys säilyi loppuun asti, vaikka monet sairaudet nakersivat voimia salakavalasti. Sisulla ja sydämellä aina uusiin asioihin ja uuteen päivään.

Anna-täti päätti yleensä aina puhe- lumme sanoin ”kunhan kaikki vaan nyt menisi hyvin”. Se oli kuin siunaus.

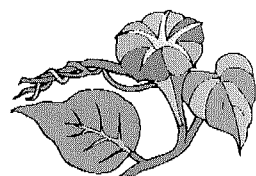
**Helka Urponen
Rovaniemi**

KUOLLEITA

Hilja Eeva, o.s. Pylkäs, syntynyt 9.4.1917 Valkjärvellä, kuoli 6.12.2004 Vammalassa. Lapsuutensa ja nuoruutensa hän vietti Sakkolan Haparaisissa.

Varastonhoitaja, vääpeli evp. Lauri Kallervo Männikkö kuoli vaikean sairauden murtamana Lahdessa 4. 12. 2004. Hän oli kuollessaan 86-vuotias, syntynyt 12. 7. 1918 Sakkolan Kiviniemessä.

Suvannon Seutu julkaisee joka numerossaan tietoja perhetapahtumista
* poisnukkuneet
* merkkipäivät * kastetut
* vihityt * ylioppilaat
* valmistuneet
Lähetä tiedot toimitukseen, liitä mukaan myös valokuva. Tietojen lähettäjän vastuulla on kysyä asianosaisilta julkaisulupa.

Anna Lamppu in memoriam

Metsäpirtin Vaskelassa 27.7.1909 syntynyt "Riisnieme Anni", Anna Lamppu, nukkui pois joulupäivänä 2004 Salossa. Hänen elämänsä on silta Vaskelan kalevalaisesta elämänmuodosta nykypäivään. Vaskelan Sukuseuran muistosäkeinä Annalle hautajaistilaisuudessa 8.1.2005 olivat "Tuuli toi miul sata sannua tuhat ilma tuuitteli, virret virtana tulliit sanat aaltolina aijoiit".

Ne on kansanrunouden kerääjä kirjannut Annan isältä, Riisnieme Antilta, Antti Lahtiselta. Säkeet kuvaavat sekä isän että tyttären kalevalaista kulttuuriperinnettä.

Antti kuuluu kaikkein parhaimpien tallennettujen kalevalaisten mieslaulajien valioon. Häneltä on 55 kalevalaista runoa. Määrä on mieslaulajista neljänneksi suurin ja paljon enemmän kuin useimmilla kuuluisuuteen kohotetuilla Vienan ja Raja-Karjalan laulajilla. Laadullisesti Antti oli näitä monipuolisempi. Häneltä on saatu myös häävirsiä ja kehtolauluja, jotka eivät yleensä kuuluneet miesten runotoon. Antin isoisä oli Mikkolan Jokora, Georgi Trofimov, kuulu Vaskelan tietäjä ja Larin Parasken eno.

Annan runolähteen kirkkaus, raikkaus ja syvyys tulivat tunnetuksi jo varhain. Vuonna 1927, jolloin Anna oli 18-vuotias, hän sai tehtäväkseen Metsäpirtin Osuuskaupan 25-vuotisjuhlalaulun laatimisen ja sen esittämisen juhlassa. Tehtävä oli mahtava arvonnannon ja kunnioituksen osoitus nuorelle neidolle ja hänen kyvyilleen.

Vaskelan väki oli tunnettu taidoistaan luoda salamannopeasti tilanneriimityksiä. Ydinasiat herkästi oivaltavassa Annassa jalostui ensimmäiseksi juuri tuo ominaisuus. Hänestä tuli kotikylän ja koko lähiseudun tapahtumien kronikoitsija.

Anna loi uusia runoja vanhan perinteen juurilta. Isän perintönä hänen runojensa sanomaa sävyttivät nostalgia ja syvä uskonnollisuus. Aikuisien runojen taustalla heijastuu myös laaja elämäkokemus, traagillisinekin puolineen. Puoliso Viljo kaatui Vitelessä heinä-

kuussa 1941 ja Anna jäi neljän pienen lapsen yksinhuoltajaksi. Seitsemänneksi kuulla raskaana ollut sisar Maria ja tämän 15-vuotias tytär saivat surmansa evakkojuna pommituksessa Sakkolan Petäjärvellä kesäkuussa 1944.

Anna runokirja "Kypsä ikä" ilmestyi hänen 90-vuotispäivänsä yllätyslahjaksi vuonna 1999 Turun Ortodoksisen Seurakunnan kokoamana julkaisuna. Vuonna 2003 Vaskelan Sukuseura ry kustansi sen kirjana. Annan muisteloja, tarinoita ja runoja on runsaasti lisäksi kirjoissa "Waski-suku ja Metsäpirtin Vaskela", joka ilmestyi syksyllä 2001, "Waski-suku ja Metsäpirtin Vaskela II", joka ilmestyi keväällä 2004 sekä "Waski-suku ja Metsäpirtin Vaskela III", joka ilmestyy keväällä 2005.

Annan runojen määrä kohonnee tuhansiin. Aiheita niihin hän ammensi myös rakkaimmista harrastuksistaan. Anna oli aktiivinen marttaseuralainen ja tiistaiseuralainen. Hän oli myös Salon tsasounahankkeen kantavia voimia.

Keskinäinen yksimielisyys, syvä uskonnollisuus, halpamaisuuden inhoaminen ja pystypäisyys on kiteytetty perivaskeloisiksi ominaisuuksiksi. Ominaisuudet ovat periytyneet vuosisataisesta kamppailusta olemassaolon, oman kulttuurin ja sen elämänarvojen, myös ortodoksisen uskonnon puolesta. Nuo luonteenpiirteet korostuivat henkisenä perintönä Annassa. Mikään tai kukaan ei horjuttanut hänen vakauksistaan.

Mauno Vaski

Kirjoittaja on Vaskelan Sukuseura ry:n sukuvanhin

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957. Ilmestyy 8 krt vuodessa.

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03- 363 1750 tai 050-553 8607.
taisto.virkki@luukku.com

Toimituskunta

Esko Kallonen, Eero Koppanen,
Ritva Koski, Juha Kuisma,
Hannu Paukku, Aila Alanen,
Ilmi Pesonen, Taisto Virkki

Tilaushinta 20 euroa/vuosikerta.

Ilmoitushinnat 0,20 euroa
palstamillimetri (+alv 22%)

Julkaisija: Sakkola-Säätiö **Kirjapaino:** Koski-Print, Valkeakoski

Tilaa nyt Petäjäjärvi-kirja!

30 euroa kpl, hintaan lis.postikulut.
Kirjassa 430 sivua, 270 valokuvaa!

Tilaukset:

Marjo Ristilä-Toikka p. 040- 730 2622
Teuvo Kuparinen p. 09-801 5617
Yrjö Raaska p. 03- 3739 541
Ritva Koski p. 03- 3739 728
sekä Sakkola-Säätiöltä

**SAKKOLA-
JUHLAT
ORIVEDELLÄ
SUNNUNTAINA
31.7.2005**

Tilaukuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun, vuosikerta 20 euroa

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

**Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.
Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@luukku.com**

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-
3752525
hannu.turkinen@kotiportti.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02- 762 8152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Eila Aro, puheenjohtaja
Viikkokuja 4 A 3, 02200 Espoo
p. 09- 884 9402

HOVINKYLÄSEURA

Soini Hartikainen, puheenjohtaja
Jähkyentie 66, 14700 Hauho
soini.h@surfeu.fi
p. 03 -675 1482, 0400 -207 844

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen, varapj
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Ilmi Pesonen, sihteeri
Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki
p. 09-694 6309, 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720
Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p.06-456 0482, 040527 4960

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

0031012>KESTO /0037550
Hynnä Tauno
Kurkipolku
37550 LEMPAALA

TURKU

Erkki Hiltunen, puheenjohtaja
Kerttulinkatu 20 C 38 , 20520 Turku
puh.0505908803
Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Leo Laulajainen, puheenjohtaja
Tulustie 6 as 3, 32440 Alastaro
p. 04004 89059

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 050 - 553 8607

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6,
36600 Pälkäne
taistosaaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat

Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)

Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

PITÄJÄMME INTERNETISSÄ

www.vuoksela-seura.fi

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

SUVANNON SEUTU

Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuoksenan pitäjälehti,

ilmestyy 8 kertaa vuodessa, vuosikerta 20 euroa.